

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca

Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025



Zamawiający:

Powiat Łębski
Starostwo Powiatowe w Łęborku
ul. Czołgistów 5
84-300 Łębork



Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca

Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Łębskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025



Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk - Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu

Grudzień, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	5
1.1.	PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA	5
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	6
II.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	9
2.1.	PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI	9
2.2.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	10
2.2.1.	SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ	10
2.2.2.	SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW	10
2.2.3.	SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY	10
2.2.4.	SYSTEM GAZOWNICZY	10
2.2.5.	SYSTEM CIEPŁOWNICZY	11
2.2.6.	SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI	11
2.2.7.	INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	12
2.3.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	12
2.3.1.	GEOLOGIA	12
2.3.2.	RZEŻBA TERENU	12
2.3.3.	GLEBY	13
2.3.4.	KLIMAT	13
2.3.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	13
2.3.6.	WODY PODZIEMNE	14
2.3.7.	ZASOBY PRZYRODY	14
2.3.8.	OBIEKTY CHRONIONE	14
2.3.8.1.	NATURA 2000	14
2.3.8.2.	SŁOWIŃSKI PARK NARODOWY	19
2.3.8.3.	REZERWAT PRZYRODY	21
2.3.8.3.	OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	23
2.3.8.4.	POMNIKI PRZYRODY I UŻYTKI EKOLOGICZNE	24
2.3.9.	ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	25
2.4.	STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	26
2.4.1.	STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH	26
2.4.1.1.	WODY POWIERZCHNIOWE	26
2.4.1.2.	WODY PODZIEMNE	29
2.4.2.	STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	31
2.4.3.	STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU	32
2.4.4.	STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	32
2.4.5.	STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO I ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI ORAZ POWAŻNYMI AWARIAMI	34
2.4.6.	STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY	36
III.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	37
IV.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	40

V.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	41
5.1.	W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW	42
5.2.	W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY).....	46
5.3.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI.....	47
5.5.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE.....	50
5.6.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE	52
5.7.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	53
5.8.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ.....	53
5.9.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT	53
5.10.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI	54
5.11.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE	54
5.12.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE	55
5.13.	ODNIESIENIE DO PROGNOZ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PRZYJĘTYCH JUŻ DOKUMENTÓW POWIĄZANYCH Z PRZEDMIOTOWYM OPRACOWANIEM.....	55
VI.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	56
VII.	PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU.....	56
VIII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	58
IX.	ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I LOKALNYM	61
9.1.	DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE.....	61
9.2.	DOKUMENTY KRAJOWE.....	62
9.3.	DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	64
9.4.	DOKUMENTY LOKALNE.....	66
X.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	67
	BIBLIOGRAFIA.....	71
	SPIS RYCIN	72
	SPIS TABEL	72

I. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 (zwane dalej Prognoza, Program lub POŚ).

Przygotowany projekt Programu jest kolejnym dokumentem omawiającym cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie Powiatu Lęborskiego. Dotychczas obowiązywał w tym zakresie Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 przyjęty Uchwałą Nr XXV/191/2012 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 18 grudnia 2012 roku.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonego obligatoryjnie równolegle do procedury opracowania dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Obowiązek przeprowadzenia postępowania wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami). Sporządzanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów jest obowiązkiem wynikającym z przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów (innych niż w ust. 1 i 2), których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Ponadto, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o którym mowa powyżej.

Projekt Programu ochrony środowiska stanowi dokument należący do grupy strategicznych programów określonych w art. 46, ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). Jest to kompleksowy program dotyczący kwestii przyrodniczych i infrastrukturalnych, który zawiera w sobie zbiorcze zagadnienia z zakresu: energetyki, transportu, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, turystyki i wykorzystania terenu. Ze względu na poruszaną w treści szeroką problematykę obejmującą różne komponenty środowiska i różne elementy infrastruktury oraz mając na uwadze, że środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów i relacji, realizacja zapisów tego projektu może

potencjalnie mieć wpływ na stan środowiska.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie programów ochrony środowiska są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Zakres prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku, pismem nr RDOŚ_Gd_WOO.411.5.2016.KSZ.2. z dnia 5 sierpnia 2016 r.
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku, pismem nr ONS.9022.2.7.2016.LZ z dnia 5 sierpnia 2016 r.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Jednak każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Działania, które w zamierzeniu mają poprawić stan jednego elementu środowiska przyrodniczego, mogą jednocześnie negatywnie wpływać na inny, bądź na kilka elementów. Należy zatem przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań, tak aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania instalacji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czyli zrównoważonego rozwoju.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Powiatu Lęborskiego w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, przyrody, poprawy stanu akustycznego). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania. Ponadto może stanowić element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu.

Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ramy dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Zapisy dokumentu prognozy powinny obejmować obszar Powiatu, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń analizowanego opracowania.

Głównym celem Programu ochrony środowiska i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie jednostki samorządowej do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu lub utrzymanie jego dobrej jakości oraz poprawa sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą stanu środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

Natomiast celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 i art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami). Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. określa, analizuje i ocenia:
 - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. przedstawia:
 - a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko zapisów projektu analizowanego dokumentu POŚ jest przeprowadzenie analizy i oceny istniejącego stanu środowiska terenu Powiatu Łębskiego i jego otoczenia. Na podstawie stanu wyjściowego jakości środowiska określa się presję na środowisko wynikającą z użytkowania terenu oraz planowanych inwestycji, a następnie potencjalne zmiany środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wynikać w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez jednostkę.

Zgodnie z powyższym prognoza, oprócz analizy środowiskowej obszaru Powiatu Łębskiego, będzie oceniać również zawartość dokumentu. Zawartość projektu analizowanego POŚ to dwie najważniejsze części, opracowane za pomocą metody opisowej:

- część określająca aktualny stan środowiska wraz ze stanem infrastruktury i zagrożeniami dla środowiska wynikającymi z presji na zasoby przyrodnicze,
- część zawierająca kierunki rozwoju jednostki oraz wytyczne do działań proekologicznych.

Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi z Starostwa Powiatowego w Łęborku oraz urzędów gmin wchodzących w skład Powiatu Łębskiego oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2015, jednak w niektórych przypadkach, kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych.

Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska. Analizie poddano aktualną i prognozowaną sytuację w rozwoju różnych sieci infrastrukturalnych, których rozwój będzie miał na celu poprawę stanu środowiska, a które jednocześnie mogą spowodować zmiany w tym środowisku. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji projektu Programu.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano także metody prognozowania jakościowego polegającego na wykorzystaniu wiedzy o mechanizmach funkcjonowania środowiska w konsekwencji wprowadzania zmian oraz danych dotyczących przebiegu zjawisk i procesów analogicznych.

II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Powiat Lęborski położony jest w północnej części województwa pomorskiego. Opisywany teren zajmuje powierzchnię 706 km² (70 602 ha). W skład analizowanego obszaru wchodzi: dwie gminy miejskie (Miasto Lębork, Miasto Łeba) oraz trzy gminy wiejskie (Gmina Cewice, Gmina Nowa Wieś Lęborska, Gmina Wicko).

Według stanu na 31.12.2015 r. liczba ludności faktycznie zamieszkująca analizowany teren wynosiła 66 187 osób (według danych GUS). Około 59 % ludności mieszka w miastach – Lęborku i Łebie.

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące powierzchni i ludności Powiatu Lęborskiego

Nazwa jednostki terytorialnej	Liczba ludności (osób)	Powierzchnia (ha)
Miasto Lębork	35 388	1 786
Miasto Łeba	3 789	1 481
Gmina Cewice	7 531	18 761
Gmina Nowa Wieś Lęborska	13 511	27 045
Gmina Wicko	5 968	21 529
Powiat Lęborski ogółem	66 187	70 602

Źródło: GUS, dane za 31.12.2015 r. wg faktycznego zamieszkania ludności

Gęstość zaludnienia opisywanego obszaru wynosi około 94 osób / km². Jest więc niższa niż średnia wartość dla województwa pomorskiego, która wynosi 126 osób / km².

Ze względu na miejski charakter gmin Lębork i Łeba, są to główne ośrodki administracyjne, usługowe i kulturalne Powiatu Lęborskiego. Łeba jest jedną z najpopularniejszych miejscowości wypoczynkowych na polskim wybrzeżu. Podstawowymi walorami tego miasta jest bezpośrednie sąsiedztwo Morza Bałtyckiego, jezior: Łebsko i Sarbsko czy rzadkie zjawisko ruchomych wydmy wchodzących w skład Słowińskiego Parku Narodowego, uznanego przez UNESCO za światowy rezerwat przyrody. Bogata ofertę turystyczną tworzy także największy w Polsce park dinozaurów – Łeba Park, stadnina koni, park linowy czy wystawa motyli. Całość dopełnia istnienie wielu atrakcji architektonicznych, bogactwo zwyczajów i tradycji.

W przypadku pozostałych gmin wiejskich dominującym sposobem zagospodarowania terenu jest działalność rolnicza, z uzupełniającą rolą turystyki.

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON (stan na 31.12.2015 r.) na terenie Powiatu Lęborskiego działało 8 291 podmiotów gospodarczych, z czego 362 podmioty działały w sektorze publicznym, a 7 913 podmiotów w sektorze prywatnym.

2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

Stopień zwodociągowania Powiatu Lęborskiego wynosi 94,0 %, przy czym na obszarach miejskich osiąga 98,2 % (GUS, stan na 31.12.2014 r.).

Zgodnie z danymi GUS za 2014 r. długość czynnej sieci rozdzielczej opisywanej jednostki wynosi 368,1 km. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 7 906 przyłączy. W analizowanym czasie gospodarstwom domowym dostarczono 2 388,9 dam³ wody. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca kształtowało się na poziomie 36,1 m³.

2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Stopień skanalizowania Powiatu Lęborskiego według danych GUS na 31.12.2014 r. wyniósł 75,8 % przy czym na terenie miast jest znacznie wyższy i osiąga 94,4 %, natomiast na wsi kształtuje się na poziomie 48,8 %.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na koniec 2014 r. na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonuje 196,9 km sieci kanalizacyjnej oraz 4 883 przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W całym roku 2014 odprowadzono 2 774,0 dam³ ścieków.

W granicach Powiatu Lęborskiego wyznaczone zostały dwie aglomeracje kanalizacyjne: aglomeracja Lębork i aglomeracja Łeba.

2.2.3. SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Dostawą energii elektrycznej na terenie Powiatu Lęborskiego zajmuje się ENERGA Operator Sp. z o.o., Oddział w Koszalinie.

System elektroenergetyczny składa się m.in. z:

- stacji transformatorowych GPZ: Lębork Krzywoustego, Lębork Nowy Świat i Wicko,
- sieci wysokiego napięcia 110 kV,
- sieci średniego napięcia 15 kV,
- sieci niskiego napięcia 0,4 kV,
- stacji transformatorowych 110/15 kV i 15/0,4 kV obsługiwanych przez Rejon Dystrybucji w Lęborku.

2.2.4. SYSTEM GAZOWNICZY

Przez teren Powiatu Lęborskiego przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ – SYSTEM S.A. Oddział w Gdańsku. Są to dwa gazociągi wysokiego ciśnienia:

- DN 200; MOP 5,5 MPa relacji Wiczlino – Lębork (odcinek o długości 1,4 km);
- DN 700; MOP 8,4 MPa relacji Słupsk - Reszki (odcinek o długości 19,8 km).

Medium transportowanym w w/w rurociągach jest gaz ziemny wysokometanowy („E”).

System dystrybucyjny gazu na terenie Powiatu Lęborskiego eksploatuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku.

Według danych GUS za rok 2014 z instalacji gazowej korzysta 52,4 % ogółu ludności, przy czym na wsi wskaźnik ten wynosi jedynie 6,1 %, natomiast na obszarach miejskich 84,2 %.

Zgodnie z danymi GUS za 2014 r. długość czynnej sieci gazowej na terenie opisywanego obszaru wynosi 141,698 km, przy 3 151 czynnych przyłączach do budynków. W 2014 r. zużyto 4 068,2 tys. m³ gazu.

2.2.5. SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Przedsiębiorstwem ciepłowniczym działającym na terenie Powiatu, w tym przede wszystkim Lęborka jest Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy Pionierów 11 w Lęborku. Podmiot ten wytwarza oraz dostarcza ciepło i ciepłą wodę do mieszkań, domów, przedsiębiorstw i instytucji. Zgodnie z danymi operatora sieci ciepłowniczej, wg stanu na 31.12.2015 r. długość sieci tradycyjnej wynosi 6,8 km, sieci preizolowanej 21,9 km, a sieci napowietrznej 0,7 km, co daje łącznie 29,4 km.

Odbiorcy nie objęci siecią ciepłowniczą korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych z reguły materiałami tradycyjnymi – gaz, drewno, węgiel, koks i olej opałowy.

2.2.6. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

Z dniem 1 lipca 2013 r. poszczególne gminy Powiatu Lęborskiego przejęły władztwo nad odpadami komunalnymi. Obowiązek gospodarowania odpadami przez gminy lub związki międzygminne został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.), która w sposób zasadniczy przebudowała system prawny dotyczący gospodarowania odpadami komunalnymi.

Na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonuje jedna z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” Czarnówko 34, 84-351 Nowa Wieś Lęborska posiada dogodną lokalizację w centralnej części Powiatu.

Odpady zbierane z terenów gmin, które trafiają do RIPOK w Czarnówku trafiają do mechaniczno - biologicznej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, gdzie poddawane są sortowaniu. Surowce wtórne nadają się do odzysku i przekazywane są do recyklingu, frakcja 0-80 mm kierowana jest do przetwarzania biologicznego w kompostowni bioreaktorowej, a pozostałość po sortowaniu kierowana jest na składowisko odpadów.

Na omawianym terenie, zgodnie z danymi dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019, zlokalizowanych było jeszcze 14 składowisk. Wszystkie są obecnie zamknięte.

Należy podkreślić, że w kolejnych latach ważnym zadaniem dla gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego będzie właściwe gospodarowanie odpadami. Podstawowym kierunkiem jest zwiększenie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów. Powyższe wynika z:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów.

2.2.7. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Sieć drogową opisywanego terenu tworzą: droga krajowa nr 6, drogi wojewódzkie nr 212, 213 i 214, a także 29 odcinków dróg powiatowych oraz drogi gminne. Przez obszar Powiatu Lęborskiego prowadzi linia kolejowa o znaczeniu państwowym – pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana i wykorzystywana w ruchu pasażerskim linia nr 202 Gdańsk – Stargard Szczeciński.

2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.3.1. GEOLOGIA

W podziale Polski na jednostki geologiczno – tektoniczne obszar Powiatu Lęborskiego położony jest w granicach platformy wschodnioeuropejskiej. Zasadnicze rysy krajobrazu opisywanego obszaru zostały ukształtowane podczas fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy znajdują się złoża surowców mineralnych, z dominacją kruszyw naturalnych.

2.3.2. RZEŻBA TERENU

Centralna i północna część Powiatu Lęborskiego w świetle regionalizacji fizycznogeograficznej położona jest w granicach makroregionu Pojezierza Koszalińskiego (313.4), który dzieli się na mezoregiony Wysoczyzna Żarnowiecka, Pradolina Redy-Łeby oraz występująca fragmentarycznie w granicach Powiatu Lęborskiego Wysoczyzna Damnicka. Południowa część opisywanego obszaru leży w granicach mezoregionu Pojezierze Kaszubskie wchodzącego w skład makroregionu Pojezierze Wschodniopomorskie (314.5).

Podstawowe cechy rzeźby Powiatu Lęborskiego są wynikiem działalności lodowca. Czwartorzędowe utwory plejstocenu i holocenu mają tu znaczną miąższość.

W wąskim pasie wybrzeża zaznacza się ciąg wydm nadmorskich (pas mierzei) i przylegający do niego od południa pas hydrogenicznych równin przymorskich z jeziorami przybrzeżnymi Łebsko i Sarbsko.

Centralną część omawianej jednostki przecina rozległa forma dolinna, głęboko wcięta w wysoczyznę morenową – Pradolina Redy – Łeby.

Odrębny charakter rzeźby terenu występuje w południowej części Powiatu Lęborskiego. Jest to wysoczyzna morenowa położona na wysokości 80 – 190 m n.p.m.

Aktualnie zmiany w ukształtowaniu powierzchni terenu związane są w dużej mierze z czynnikami antropogenicznymi.

2.3.3. GLEBY

W przybrzeżnym pasie wydmyowym na podłożu piaszczystym występują bielcowe gleby luźne. W centralnej części Powiatu Lęborskiego przeważają gleby bielcowe lekkie i średnie, z niewielkimi płatami gleb bielcowych słabo gliniastych i gliniastych. W północnej i środkowej części Pradoliny Redy – Łeby, na zachód od Lęborka występują gleby torfowe. Na wysoczyznach morenowych dominują gleby gliniasto – piaszczyste, a także ilaste i żwirowe.

W przeważającej części są to gleby słabe – mało przydatne dla rolnictwa, zaliczane do niskich klas bonitacyjnych. Należy jednak zaznaczyć, że są to gleby użytkowane rolniczo.

2.3.4. KLIMAT

Klimat analizowanego obszaru cechuje dominacja mas powietrza polarno – morskiego, co powoduje, że lata są chłodniejsze, a zimy łagodniejsze w porównaniu z centralną i wschodnią - bardziej kontynentalną częścią Polski. Na podstawie danych IMGW z wielolecia 1971 – 2000 należy stwierdzić, że średnia roczna temperatura w Łebie kształtuje się na poziomie 9,6°C (w sierpniu 19,3°C, a w styczniu 0,3°C).

Dominują wiatry południowo – zachodnie.

Średnia roczna suma opadów wynosi około 650 mm.

2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Powiat Lęborski znajduje się w zasięgu władz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku i należy do regionu wodnego dolnej Wisły w Obszarze Dorzecza Wisły.

Podstawową dla omawianego obszaru rzeką jest Łeba, którą administruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Podstawową sieć hydrograficzną uzupełniają naturalne ciek wodne oraz kanały, którymi gospodaruje Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku.

Ponadto wody powierzchniowe reprezentowane są przez jeziora wśród których największe są jeziora Łebsko i Sarbsko.

Powierzchnia gruntów zmeliorowanych na terenie Powiatu Lęborskiego, zgodnie z ewidencją Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku wynosi 14 112 ha, w tym:

- grunty orne – 5 541 ha,
- trwałe użytki zielone – 8 571 ha.

Na opisywanym terenie melioracje obejmują także 1 247 684 metrów rowów.

Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku przedstawił wykaz jazów do których należą:

- rzeka Łeba – km 47+200,
- rzeka Kisewa – km 1+010,
- rzeka Pogorzelica – km 2+420,
- rzeka Chełst – km 10+860,
- rzeka Bukowina – km 11+250 (wyłączony z eksploatacji).

Długość wałów przeciwpowodziowych na terenie Powiatu Lęborskiego stanowi 14,7 km, natomiast obszar chroniony wałami 1 745 ha.

2.3.6. WODY PODZIEMNE

Większość obszaru Powiatu Lęborskiego położona jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 11. Ponadto północne krańce opisywanego obszaru znajdują się w zasięgu JCWPd nr 12.

Obszar JCWPd 11, który obejmuje powierzchnię 4 094,0 km². Obszar JCWPd 11 obejmuje zlewnie Słupi, Łupawy i Łeby. Główne poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych. Wyróżnia się zasobna struktura pradoliny Redy- Łeby (GZWP 107) oraz innych głównych zbiorników wód podziemnych.

2.3.7. ZASOBY PRZYRODY

Obszar Powiatu Lęborskiego należy do dwóch Nadleśnictw: Lębork i Cewice.

Powierzchnia lasów na terenie Powiatu Lęborskiego według stanu na 31.12.2015 r. wynosi 28 395 ha, z czego 27 300 ha to lasy publiczne (GUS).

Biorąc pod uwagę tereny zieleni, zgodnie z danymi GUS za rok 2014 na terenie Powiatu Lęborskiego znajduje się

- 8 parków spacerowo – wypoczynkowych o łącznej powierzchni 32,8 ha,
- 61 zieleńców o powierzchni 53,9 ha,
- 8,1 ha terenów zieleni ulicznej,
- 28,6 ha terenów zieleni osiedlowej,
- 18 cmentarzy o łącznej powierzchni 26,3 ha.

2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r. poz. 1651 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Powiatu Lęborskiego występują zarówno formy obszarowe, takie jak: Natura 2000, park narodowy, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu, jak i formy indywidualnej ochrony, takie jak np. pomniki przyrody.

Zgodnie z danymi GUS za rok 2014, powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Powiatu Lęborskiego wynosi 19 596 ha, co stanowi około 28 % ogólnej powierzchni jednostki.

2.3.8.1. NATURA 2000

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Na terenie Powiatu Lęborskiego najważniejszą, pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000, a w jej ramach na omawianym terenie włączone do ochrony obszary to:

- **Pobrzeże Słowińskie (PLB 220003)** - obszar specjalnej ochrony ptaków,
- **Mierzeja Sarbska (PLH 220018)** - specjalny obszar ochrony,
- **Białe Błoto (PLH 220002)** - specjalny obszar ochrony,
- **Łebskie Bagna (PLH 220040)** - specjalny obszar ochrony,
- **Górkowski Las (PLH 220045)** - specjalny obszar ochrony,
- **Dolina Łupawy (PLH 220036)** - specjalny obszar ochrony,
- **Karwickie Źródłiska (PLH 220071)** - specjalny obszar ochrony,
- **Ostoja Słowińska (PLH 220023)** - specjalny obszar ochrony.

Ponadto wody przybrzeżne Bałtyku o głębokości od 0 do 20 m zostały włączone do obszarów specjalnej ochrony ptaków **Przybrzeżne wody Bałtyku (PLB 990002)**. Jego granice rozciągają się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego, a na Zatoce Pomorskiej kończąc. Dno morskie jest nierówne, deniwelacje sięgają 3 m.

Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: nur czarnoszy i nur rdzawoszy. W okresie zimy występuje powyżej 1% populacji szlaku wędrówkowego lodówki, co najmniej 1% nurnika i uhli. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są duże ssaki morskie - foki szare *Phoca hispida* i obrączkowane *Halichoerus grypus* oraz morświny *Phocaena phocaena*.

Pobrzeże Słowińskie (PLB 220003)

Obszar o całkowitej powierzchni 21 819,43 ha chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko - Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 - 10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego Parku Narodowego, kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem.

W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bór bażynowy.

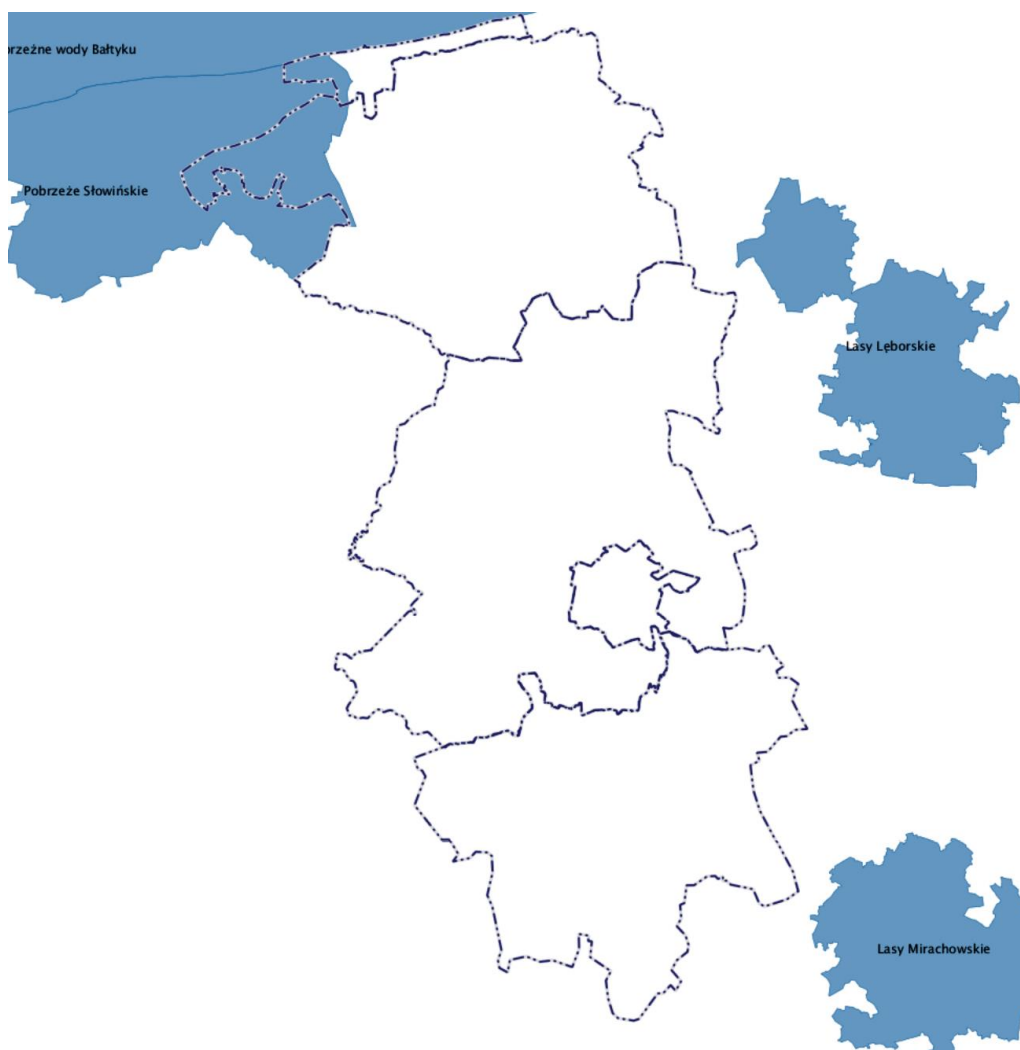
Jest to ważna ostoja ptasza o randze europejskiej. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar, znajduje się w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery.

Występuje tu co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 15 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, orzeł przedni, rybołów, puchacz, biegus zmienny, sieweczka obrożna.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek, żuraw, gęś zbożowa i nurogęś; a w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Dokumentem regulującym status prawny obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Lokalizację opisywanego obszaru chronionego względem Powiatu Lęborskiego przedstawiono na rycinie.



Ryc. 1. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Mierzeja Sarbska PLH 220018

Obszar o całkowitej powierzchni 1 882,9 ha obejmuje wąską mierzeję między Bałtykiem a krytodepresyjnym Jezioro Sarbsko, a ponadto samo jezioro, które jest jednym z 11 występujących w Polsce słonawowodnych jezior przybrzeżnych. Ostoja stanowi unikatowy kompleks wydmy wałowych i parabolicznych (w części ruchomych) z roślinnością stanowiącą kompleks zbiorowisk wydmy białych, wydmy szarych i wrzosowisk bażynowych, oraz zróżnicowanych wilgotnościowo borów bażynowych. Zagłębienia międzywydmowe są wypełnione płytkim torfem. Wykształcają się na nich unikatowe zbiorowiska roślinne wilgotnych zagłębień, m. in. zarośla woskownicy, przygielkowiska, mokre wrzosowiska wierzbowo - wrzosiowe, mające w Polsce zanikające, nieliczne stanowiska. Oprócz dominujących borów bażynowych, występują tu bory bagienne, olsy i brzeziny bagienne. Znaczna część obszaru (ok. 30 % powierzchni) jest chroniona jako rezerwat przyrody „Mierzeja Sarbska”.

Dla analizowanego obszaru nie opracowano dotychczas planu ochrony, jednak jest on w trakcie opracowania.

Białe Błoto (PLH 220002)

Obszar o powierzchni 43,4 ha stanowi otoczone lasem torfowisko kotłowe, położony w krajobrazie sandrowym. W centralnej, wypiętrzającej się części torfowiska dominuje roślinność wysokotorfowiskowa. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują zbiorowiska dolinkowe. Na opisywanym terenie doskonale zachowało się typowo wykształcone torfowisko kotłowe z cennymi zbiorowiskami roślinnymi i bardzo dużymi populacjami rzadkich i ginących gatunków torfowiskowych. Można tu obserwować czynny proces torfotwórczy. Plan zarządzania dla obszaru chronionego nie został dotychczas opracowany.

Łebskie Bagna (PLH 220040)

Powierzchnia obszaru wynosi 211,5 ha. Ochroną objęte są dwa torfowiska bałtyckie (Czarne Bagno i Łebskie Bagno) położone w dolinie Łeby, w kompleksie zmeliorowanych torfowisk niskich. Każde z torfowisk częściowo, lecz w różnym stopniu, jest zdegradowane wskutek wieloletnich odwodnień, eksploatacji torfu, pożarów i zalesiania. Wierzchowiny torfowisk w części otwarte: na Łebskim Bagnie fragmenty żywego torfowiska wysokiego w stanie zastój oraz bardzo dobrze regenerujące zbiorowiska mszarne w dobrze uwodnionych wyrobiskach poeksploatacyjnych. Na Czarnym Bagnie brak jest nienaruszonych mszarów wysokotorfowiskowych. Zbocza kopuł obu torfowisk opанowane przez bory bagienne ze spontanicznym lub nasadzoną drzewostanem. Dla opisanego obszaru nie przygotowano dotychczas planu zarządzania.

Górkowski Las PLH 220045

Obszar o całkowitej powierzchni 99,3 ha, obejmuje swym zasięgiem silnie zniekształcony kompleks boru i brzeziny bagiennej, porastający dawne torfowisko typu bałtyckiego w dolinie Łeby wydzielony jako rezerwat przyrody.

Dla analizowanego obszaru opracowano Plan Zadań Ochronnych (2011 r.).

Dolina Łupawy (PLH 220036)

Dolina Łupawy obejmuje powierzchnię 5 508,6 ha. Obszar obejmuje doliny rzek Łupawy i Bukowiny od wypływu z jez. Jasień. W granicach obszaru występują:

- naturalne, głębokie koryta rzeczne Łupawy i Bukowiny - źródła i niewielkie potoki (dopływy),
- rozległe obszary łągu o podgórskim charakterze *Carici remotae-Fraxinetum* na zboczach doliny, jak również grądy dębowo-grabowe *Stellario-Carpinetum* w wielu wąwozach oraz buczyny *Luzulo-Fagetum* i *Asperulo-Fagetum*,
- podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie, oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach.

Są to jednocześnie ważne siedliska fauny, niezwykle tu bogatej. Dodatkową wartość stanowią:

- górski i podgórski charakter rzek,
- jedno z największych skupisk źródeł na Pomorzu,
- duże kompleksy łągów o podgórskim charakterze,
- liczne rzadkie i zagrożone gatunki roślin z Polskiej Czerwonej Księgi,
- bardzo liczna populacja słodkowodnego glonu *Hildenbrandtia rivularis*, świadcząca o czystości wód,
- cenne gatunki ryb łososiowatych,
- siedliska ptaków drapieżnych oraz ptaków wodno-błotnych i terenów łąk,
- malowniczy krajobraz z rozległymi kompleksami lasów.

Obszar nie posiada aktualnego planu zarządzania.

Karwickie Źródłiska (PLH 220071)

Powierzchnia obszaru wynosi 371,78 ha. Ochroną objęty jest obszar ze źródłiskami dającymi m.in. początek rzece Unieszynce oraz częściowo leśny teren, z obecnością siedlisk przyrodniczych i licznymi źródłami, zasilającymi strumienie płynące kilkoma rynnami. Najcenniejszym obiektem jest cyrk źródłiskowy wraz z otoczeniem, powstały w wyniku erozji wstecznej, z intensywnym wypływem wód podziemnych spod stromych zboczy.

Kopułę źródłiskową zajmuje dawne torfowisko, obecnie porożcinane przez strumienie i pokryte przez płat zbiorowiska w typie łągu jesionowo - olszowego. Zbocza zajmują fitocenozy zespołów leśnych: kwaśnej buczyny niżowej, żyznej buczyny niżowej oraz grądu subatlantyckiego. W dolinach z ciekami obecne są płaty łągów, część terenów leśnych zajmuje rozległy płat kwaśnej dąbrowy. Teren jest bogaty w szereg gatunków roślin i niektórych zwierząt rzadkich i chronionych oraz wykazuje wysokie walory krajobrazowe.

Obecne są tu inne źródłiska, dające początek drobnym ciekom oraz zatorfione zagłębienia.

Obszar nie posiada aktualnego planu zarządzania.

Ostoja Słowińska PLH 220023

Obszar o całkowitej powierzchni 32 955,3 ha chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko - Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 - 10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego Parku Narodowego (wraz z włączonymi do Parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem.

W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bor bażynowy.

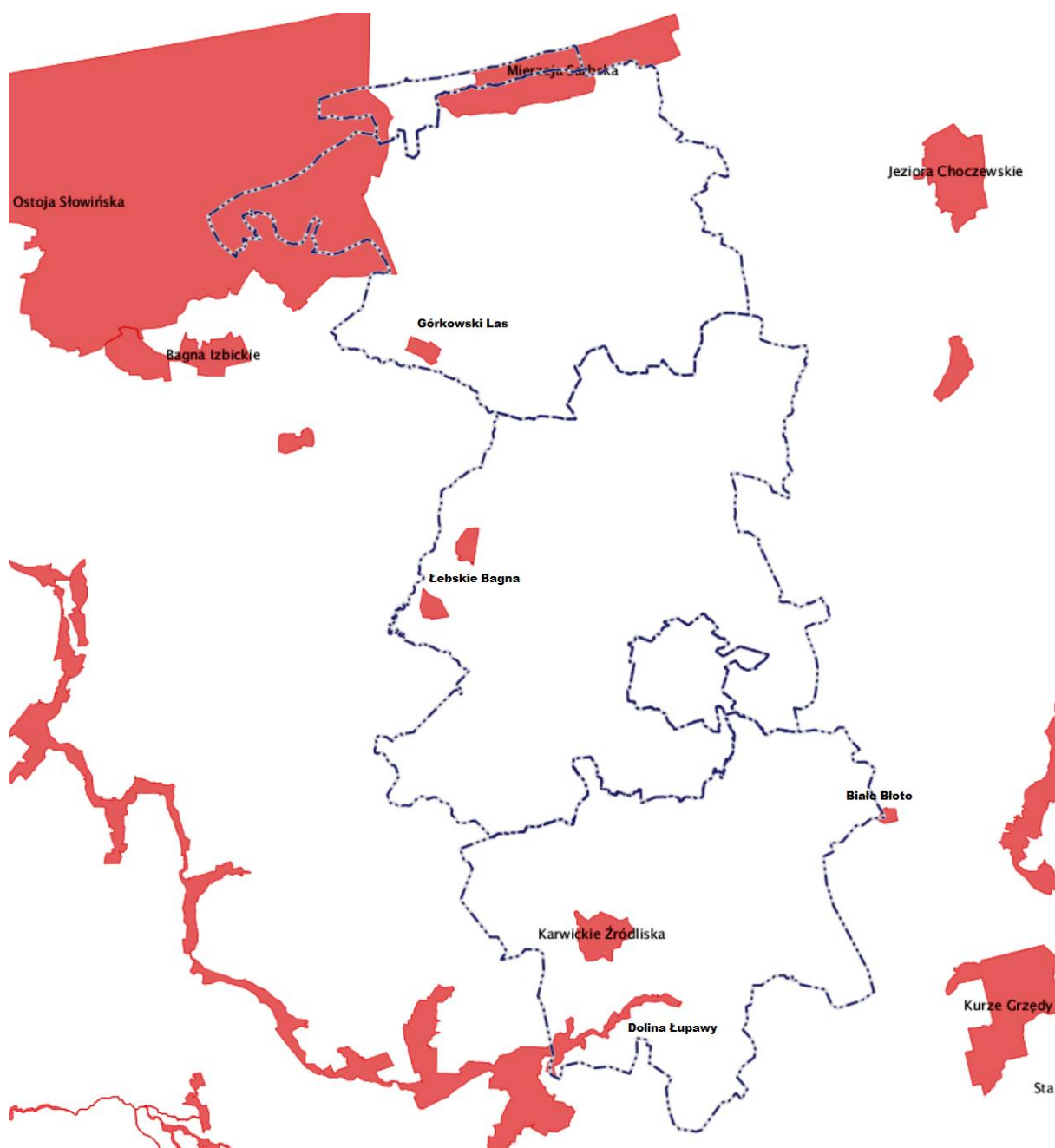
Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar; znajduje się w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery.

Występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, orzeł przedni, rybołów, puchacz, biegus zmienny, sieweczka obrożna, a w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje błotniak łąkowy, kormoran czarny.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek, żuraw, gęś zbożowa i nurogęś; w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Dla analizowanego obszaru nie opracowano dotychczas planu ochrony.

Lokalizację sieci specjalnych obszarów ochrony Natura 2000 na terenie Powiatu Lęborskiego przedstawiono na rycinie.



Ryc. 2. Lokalizacja obszarów NATURA (specjalnych obszarów ochrony) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoservis.gdos.gov.pl

2.3.8.2. SŁOWIŃSKI PARK NARODOWY

Na terenie Powiatu Lęborskiego szczególnie istotną formą ochrony przyrody jest Słowiński Park Narodowy (SPN).

Dokumentem powołującym analizowany obszar chroniony jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 września 1966 r. w sprawie utworzenia Słowińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 r., Nr 42, poz. 254).

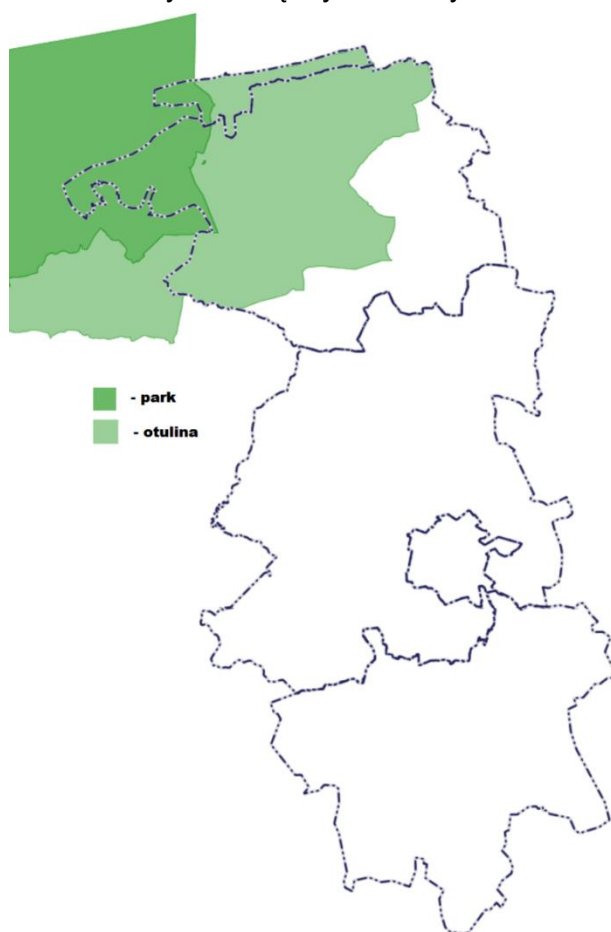
Zgodnie z dokumentem powołującym obszar SPN wynosił 18 069 ha. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 43 poz. 390) zainicjowało funkcjonowanie SPN na obszarze 32 744 ha, w tym 21 572 ha położonych w województwie pomorskim w części lądowej oraz 11 171 ha wód przybrzeżnych Morza

Bałtyckiego, a więc w postaci powierzchniowo zbliżonej do pierwotnych założeń projektowych. Dokument ten określił również granice otuliny Parku, której powierzchnia wynosi 30 220 ha. Obszar położony jest na terenie dwóch powiatów: słupskiego i lęborskiego.

Charakterystycznymi elementami Parku są przymorskie jeziora, bagna, łąki, torfowiska, nadmorskie bory i lasy, a przede wszystkim wydmy pas mierzei z ruchomymi wydmy. Na terenie Parku występują zbiorowiska wydmy, torfowiskowe, łąkowe i leśne. Odnaleźć tu można naturalne ciągi sukcesyjne, od roślin pionierskich pojawiających się na plażach do typowych nadmorskich borów bażynowych. Występuje np. wydmuchrzyca piaszkowa, a innymi gatunkami pionierskimi są rukiew nadmorska i honkenia piaszkowa. Spośród lasów Parku 80 % stanowią bory.

Ogółem na terenie analizowanego obszaru występuje około 920 gatunków roślin naczyniowych, 165 gatunków mszaków, 500 gatunków glonów, 424 gatunków grzybów, z których 46 jest objętych ochroną ścisłą, a 15 częściową. Wśród charakterystycznych dla Parku wyróżnić można takie gatunki jak: widłak torfowy, mikołajek nadmorski, zimozioł północny, rosiczka okrągłolistna, turzyca piaszkowa, długosz królewski, poryblin jeziorny czy malina moroszka.

W 1977 r. SPN został włączony przez UNESCO do sieci Światowych Rezerwatów Biosfery, a w 1995 r. wpisany na listę terenów chronionych Konwencją Ramsarską dotyczącą obszarów wodno - błotnych o międzynarodowym znaczeniu przyrodniczym.



Ryc. 3. Lokalizacja Słowińskiego Parku Narodowego na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.3. REZERWAT PRZYRODY

Rezerwat przyrody według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (art. 13 ust. 1) obejmuje: *"zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym - ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi"*.

Uznanie za rezerwat następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Wykaz rezerwatów przyrody Powiatu Lęborskiego przedstawiono w formie tabelarycznej.

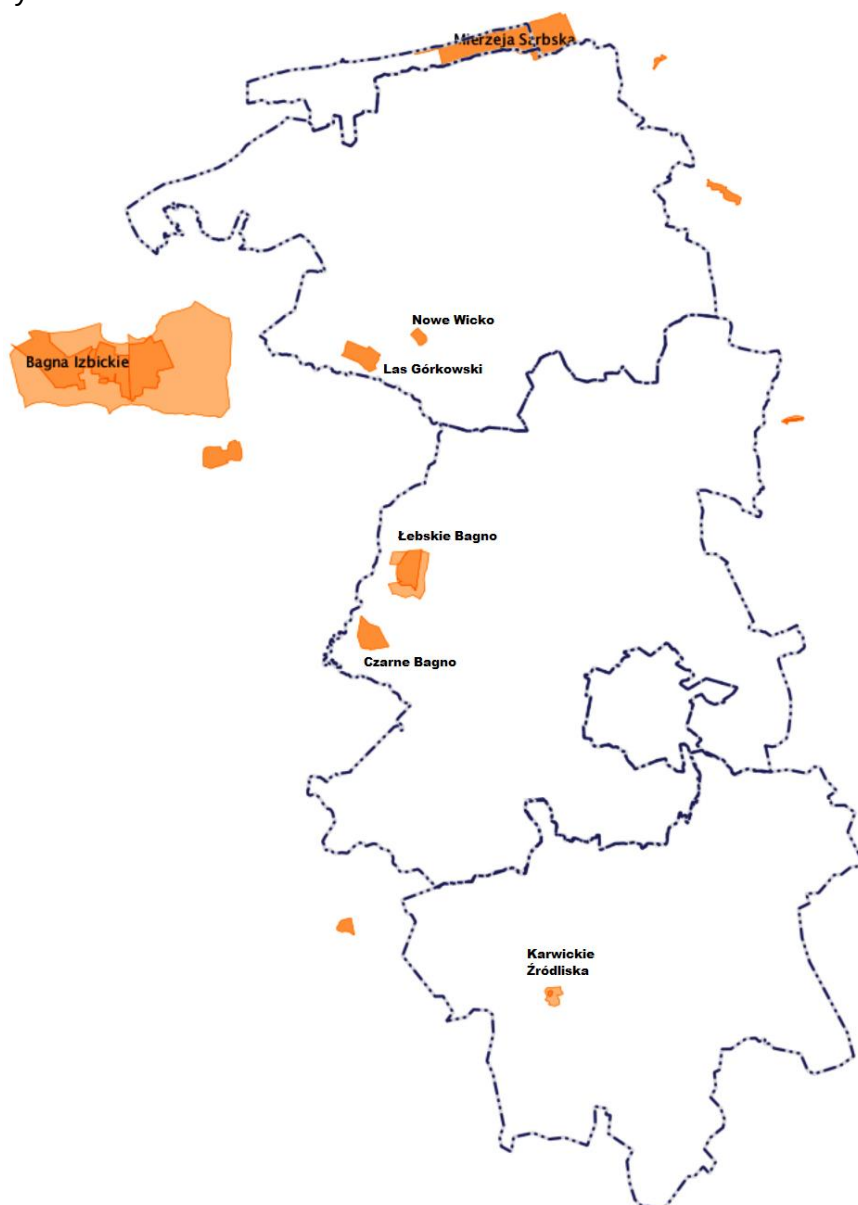
Tabela 2. Ewidencja rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Lęborskiego

Lp.	Nazwa rezerwatu	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony
1	Mierzeja Sarbska	15.12.1976 r.	Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r.	546,95	zachowanie naturalnych nawydmowych i bagiennych zbiorowisk roślinnych, wykształconych w specyficznych warunkach wąskiej mierzei nadmorskiej
2	Las Górkowski	01.07.1984 r.	Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r.	99,36	zachowanie torfowiska ze starodrzewem sosny oraz charakterystycznych dla gleb torfowych zbiorowisk roślinnych
3	Nowe Wicko	01.07.1984 r.	Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r.	24,49	zachowanie zarastającego jeziora z naturalnymi zespołami roślinnymi oraz stanowiska woskownicy europejskiej na południowo-wschodniej granicy zasięgu
4	Czarne Bagno	11.05.2006 r.	Rozporządzenie Nr 50/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Czarne Bagno" (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 44, poz. 876)	102,86	zachowanie fragmentów rozległego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi, bagiennymi, wodnymi i leśnymi
5	Łebskie Bagno	11.05.2006 r.	Rozporządzenie Nr 51/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Łebskie Bagno" (Dz. Urz. Z 2006 r. Nr 44, poz. 875)	111,54	jest zachowanie torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi i leśnymi

Lp.	Nazwa rezerwatu	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony
6	Karwickie Źródłiska	16.08.2007 r.	Rozporządzenie Nr 24/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Karwickie Źródłiska"	3,22	zachowanie obszaru źródłiskowego wraz z otaczającym lasem oraz z charakterystycznymi, rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin

Źródło: www.crfop.gdos.gov.pl

Lokalizację rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Lęborskiego przedstawiono w formie ryciny.



Ryc. 4. Lokalizacja rezerwatów przyrody na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

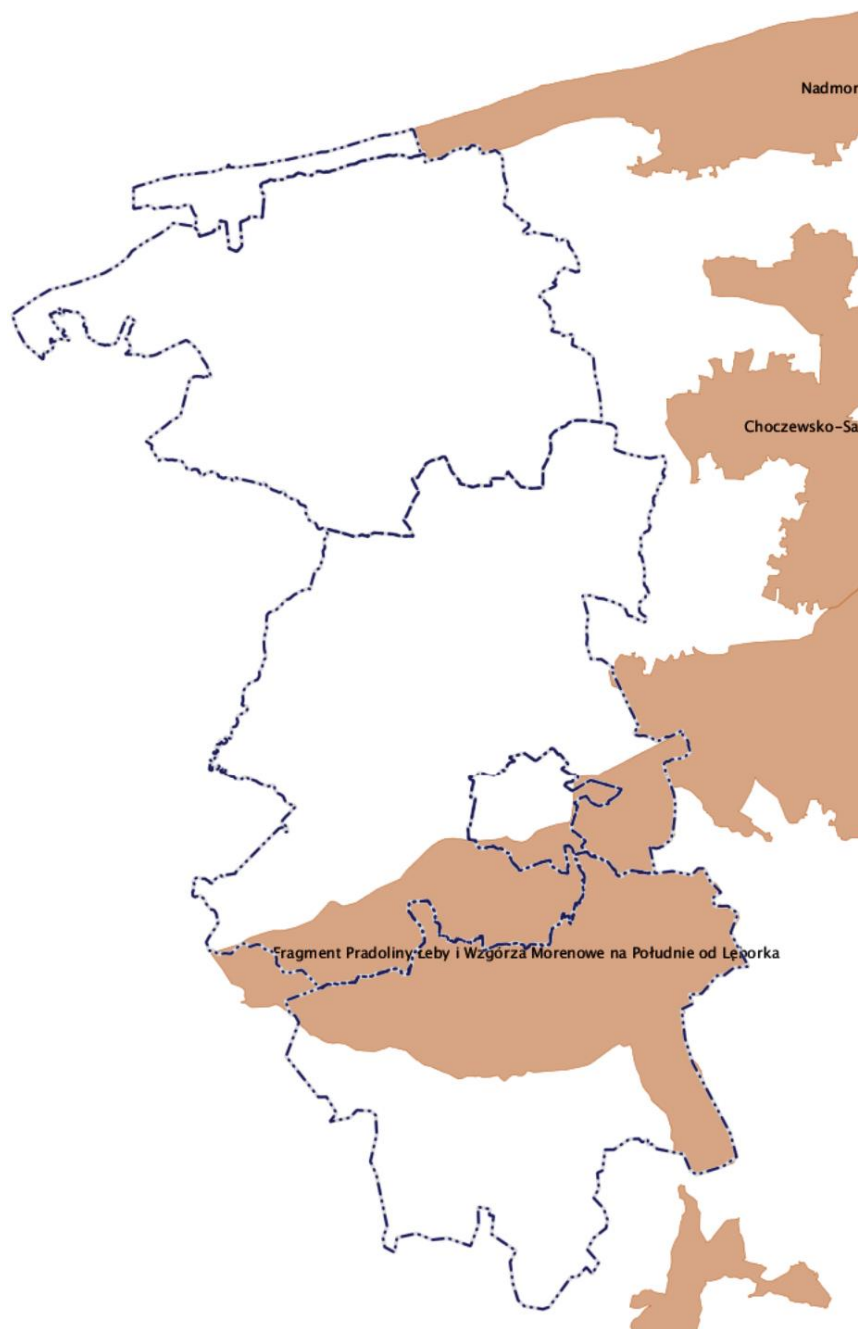
Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.4. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar Chronionego Krajobrazu Fragment Pradoliny Łeby ze Wzgórzami Morenowymi na Południe od Lęborka o powierzchni 16 731 ha położony jest w mezoregionach Pradolina Łeby-Redy i Pojezierze Kaszubskie. W większości jest to obszar pagórkowaty położony w zasięgu zlodowacenia Bałtyckiego fazy pomorskiej. Stąd też charakteryzuje się wyraźną rzeźbą młodoglacjalną z licznymi jeziorami w zagłębieniach terenu. Urozmaicenie krajobrazu podkreśla szeroka pradolina Łeby na północy oraz przełomy rzek płynących z południa. Wzgórza morenowe porośnięte są lasami o urozmaiconym składzie gatunkowym i zróżnicowanej strukturze wiekowej. Gatunkami lasotwórczymi są tu sosna, buk, dąb, świerk oraz olsza i brzoza. Wartość krajoznawczą obszaru podnosi miasto Lębork. Stanowi ono cenny zespół zabytkowy jako średniowieczna twierdza miejska ze znacznymi pozostałościami gotyckich fortyfikacji oraz innymi zabytkami architektury sakralnej (kościół św. Jakuba) i świeckiej (zamek krzyżacki i młyn). W zachodniej części obszaru usytuowany jest rezerwat Grodzisko Runowo w którym wczesnośredniowieczne dobrze zachowane grodzisko słowiańskie jest porośnięte starodrzewiem bukowo – dębowym.

Funkcjonowanie tego obszaru reguluje uchwała nr 259/XXIV/2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim.

Lokalizację opisanej formy ochrony przyrody przedstawiono w formie ryciny.



Ryc. 5. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.5. POMNIKI PRZYRODY I UŻYTKI EKOLOGICZNE

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowane są 123 pomniki przyrody. Są to głównie pojedyncze drzewa lub ich skupiska.

Na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowane są także użytki ekologiczne: Wąska Łączka, Ciągi Słonek, Trójkątna Łączka, Storczykowa Łąka, Margłowa Łąka, Sarnia Łąka, Oskowskie Szuwary, Łąka nad Jeziorem Oskowskim, Rozlewiska Jeziora Święte, Długa Łączka, Karwicka Łąka, Nad Grażelowym Jeziorem, Nad Rzeką Unieszynką, Torfowa Łąka,

Łąka nad Torowiskiem, Kostroga. Celem wskazania tych obszarów jako użytki ekologiczne jest zachowanie zróżnicowanych biocenoz (łąkowych, szuwarowych) i cennych gatunków.

2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Ze względu na miejski charakter gmin Lębork i Łeba, są to główne ośrodki administracyjne, usługowe i kulturalne Powiatu Lęborskiego. Łeba jest jedną z najpopularniejszych miejscowości wypoczynkowych na polskim wybrzeżu. Podstawowymi walorami tego miasta jest bezpośrednie sąsiedztwo Morza Bałtyckiego, jezior: Łebsko i Sarbsko czy rzadkie zjawisko ruchomych wydmy wchodzących w skład Słowińskiego Parku Narodowego, uznanego przez UNESCO za światowy rezerwat przyrody. Bogata ofertę turystyczną tworzy także największy w Polsce park dinozaurów – Łeba Park, stadnina koni, park linowy czy wystawa motyli. Całość dopełnia istnienie wielu atrakcji architektonicznych, bogactwo zwyczajów i tradycji.

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt. 1).

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków - stan na 31 marca 2016 r. przedstawia się następująco:

Gmina Cewice

- Bukowina - kościół, szach.-drewn., 1728, nr rej.: A-167/N z 9.12.1961,
- Łebunia - kościół par. pw. św. Michała Archanioła, 1870, nr rej.: A-330 z 20.03.1995,
- Łebunia - zespół pałacowy, XIX/XX, nr rej.: A-254 z 21.07.1987: pałac – park,

Miasto Lębork

- Lębork - obszar Starego Miasta, nr rej.: A-77 z 30.06.1959,
- Lębork - kościół par. pw. św. Jakuba, XV, XVII, 1907-10, nr rej.: A-169/N z 12.12.1961,
- Lębork - kościół ewangelicki. ob. rzym.-kat. pw. NMP Królowej Polski, pl. Kopernika 6, 1866-70, nr rej.: A-279 z 20.05.1988,
- Lębork - kaplica cmentarna, ewangelicka, ul. Wojska polskiego 47, 1870, nr rej.: A-1855 z 17.08.2009,
- Lębork - zbór zielonoświątkowców, ul. Młynarska 21 - dawny spichrz solny,
- Lębork - ratusz, ul. Bohaterów Stalingradu 14, 1890-1900, nr rej.: A-260 z 14.09.1987,
- Lębork - starostwo (kompleks budynków), ul. Czołgistów 5, 1914, nr rej.: A-380/S z 21.09.2000
- Lębork - park, nr rej.: j. w.
- Lębork - dom, ul. Bohaterów Stalingradu 7, k. XIX, nr rej.: A-282 z 20.05.1988,
- Lębork - poczta, ul. Bohaterów Stalingradu 11, 1905, nr rej.: A-277 z 20.05.1988,
- Lębork - dom, ul. Bohaterów Stalingradu 13, 1900, nr rej.: A-281 z 20.05.1988,
- Lębork - dom, ul. Bohaterów Stalingradu 15, pocz. XX, nr rej.: A-276 z 20.05.1988,
- Lębork - dom, ul. Bohaterów Stalingradu 16, k. XIX, 1918, nr rej.: A-276 z 20.05.1988,
- Lębork - bank, ul. Bohaterów Stalingradu 18, 1928, nr rej.: A-275 z 20.05.1988,
- Lębork - szkoła, ul. Dygasińskiego 14, 1928, nr rej.: A-381/S z 21.09.2000,

- Lębork - kamienica, ul. Młynarska 14-15, 1910, nr rej.: A-324 z 17.06.1994,
- Lębork - dawny spichrz solny, ob. zbór zielonoświątkowców, ul. Młynarska 21, XV-XX, nr rej.: A-1871 z 27.12.2010,
- Lębork - spichrz, ul. Kossaka 23, szach., k. XIX, nr rej.: A-280 z 20.05.1988,

Miasto Łeba

- Łeba - kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, 1683, 1763, XIX, nr rej.: A-323 z 17.06.1994,

Gmina Nowa Wieś Lęborska

- Chocielewko - kościół fil. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1922-26, nr rej.: A-356 z 10.07.1997,
- Garczegorze - kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny, 1897, nr rej.: A-379/S z 13.12.2000,
- Garczegorze - kaplica grobowa, na terenie d. cmentarza, XVIII, nr rej.: A-305 z 14.09.1990,
- Janowice - kościół fil. pw. św. Józefa, 2 poł. XIX, nr rej.: A-364 z 8.06.1998,
- Leśnice - dwór, XVIII, poł. XIX, nr rej.: A-170/N z 12.12.1961,
- Lubowidz - kościół fil. pw. św. Anny, 1909, nr rej.: A/377/S z 29.06.2000,

Gmina Wicko

- Białogarda - kościół ewangelicki, ob. rzym.kat. par. pw. św. Jana Chrzciciela, 1890, nr rej.: A-1260 z 24.11.2005,
- Charbrowo - kościół pw. św. Józefa, 2 poł. XVII, nr rej.: A-110/N z 31.10.1960
- Charbrowo - zespół pałacowy, 2 poł. XVII - XX, nr rej.: A-255 z 21.07.1987: pałac, park,
- Nowęcín - zespół pałacowy, XVI, 1909, 1960, nr rej.: A-249 z 2.07.1987: pałac, park,
- Poraj - willa z parkiem, pocz. XX, nr rej.: A-329 z 17.01.1995,
- Roszczyce - kościół fil. pw. Wniebowzięcia NMP, 1659, nr rej.: A-304 z 12.06.1990,
- Ulinia - zespół pałacowy, 1924, nr rej.: A-325 z 18.11.1994: pałac, park,
- Zdrzewno - zespół pałacowy, 2 poł. XIX, nr rej.: A-258 z 21.07.1987: pałac, park,
- Zdrzewno - wiatrak holender, 2 poł. XVIII, XIX, 1930, nr rej.: A-302 z 9.10.1989.

2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

2.4.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE

W celu utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych prowadzone są ciągłe działania kontrolne.

Monitoring wód powierzchniowych w latach 2013 – 2015 prowadzony był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 – 2015. Zgodnie z nim, na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowano punkty pomiarowo kontrolne monitoringu rzek. Wyniki badań przedstawiono w formie tabeli.

Tabela 3. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny

Lp.	Nazwa punktu	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Monitoring diagnostyczny w roku 2014*						
1.	Łeba – Miłoszewo / Chocielewko	II	II	II	II	dobry
2.	Chelst - Ulinia	III	II	I	III	dobry
Monitoring operacyjny w roku 2014*						
3.	Pogorzelca - Pogorzelice	III	II	I	II	-
4.	Łeba - Łeba	II	I	II	II	dobry

Źródło: * - raport WIOŚ w Gdańsku za rok 2014 (opublikowany 2015 r.)

Legenda:

Klasa elementów biologicznych				Stan/potencjał ekologiczny				Klasa elementów fizykochemicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)	
I	b. dobry	maksym.	I	I	b. dobry	maksym.	II	I	b. dobry	maksym.	I
II	dobry	II	II	II	dobry	II	II	II	dobry	II	II
III	umiarkowany	III	III	III	umiarkowany	III	III	PSD	poniżej dobrego	PPD	PPD
IV	słaby	IV	IV	IV	słaby	IV	IV	Rodzaj JCW			
V	zły	V	V	V	zły	V	V	naturalna	sztuczna lub silnie zmodyfikowana		

Stan chemiczny			Klasa elem. hydromorfologicznych			
DOBRY	stan dobry		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)	
PSD śr	poniżej stanu dobrego	przekroczył stęż. średniorocz.	I	b. dobry	maksym.	I
PSD max		przekroczył stęż. maksym.			dobry	II
PSD		przekroczył stęż. śred. i maks.				

Dla jednolitych części wód: Łeba od Dębicy do Pogorzelicy (Łeba Chocielewko - Miłoszewo) oraz Chelst do wpływu do jeziora Sarbsko (Chelst – Ulinia) oceniono także spełnienie wymagań dla JCWP płynących na obszarach ochrony siedlisk lub gatunków, dla których stan jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, monitorowanych na terenie województwa pomorskiego w 2014 r. W pierwszym przypadku stwierdzono stan / potencjał ekologiczny dobry i powyżej dobrego – wody spełniają wymogi dla obszaru chronionego. W przypadku rzeki Chelst stwierdzono umiarkowany stan / potencjał ekologiczny i nie zostały spełnione wymogi dla obszaru chronionego.

W przypadku oceny eutrofizacji komunalnej w JCWP w 2014 r. stwierdzono spełnienie wymogów dla obszaru chronionego w przypadku ppk Łeba – Chocielewko i Łeba – Łeba oraz brak spełnienia tych kryteriów dla ppk Chelst do wpływu do jeziora Sarbsko i Pogorzelca – Pogorzelice.

Punkty pomiarowo – kontrolne monitoringu jezior Powiatu Lęborskiego wraz z wynikami badań przedstawiono w tabeli.

Tabela 4. Ocena stanu ekologicznego, chemicznego i ogólnego JCWP jezior na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny za lata 2014 - 2015

Lp.	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
1.	Łebsko*	IV	PSD	słaby	dobry	zły
2.	Sarbsko*	IV	PSD	słaby	dobry	zły
3.	Lubowidzkie**	I	≤ II	bardzo dobry	-	-

Źródło: * - raport WIOŚ w Gdańsku za rok 2014 (opublikowany 2015 r.), ** - dane WIOŚ w Gdańsku za rok 2015 (opublikowane 2016 r.)

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych		Klasyfikacja elementów biologicznych		Stan ekologiczny		Stan chemiczny		Stan ogólny	
II	stan dobry i pow. dobrego		I KLASA		BARDZO DOBRY		DOBRY		DOBRY
PSD	poniżej stanu dobrego		II KLASA		DOBRY		PONIŻEJ DOBREGO		ZŁY
PPD	pon. potencjału dobrego		III KLASA		UMIARKOWANY				
			IV KLASA		SŁABY				
			V KLASA		ZŁY				

Ocena JCWP jezior występujących na obszarach chronionych przebadanych w 2014 również obejmowała JCWP Sarbsko i Łebsko. W obu przypadkach stwierdzono słaby stan / potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny oraz zły stan JCWP na obszarze chronionym. W 2015 r. badano JCWP Jezioro Lubowidzkie. Wyniki oceny wskazują na bardzo dobry stan / potencjał ekologiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych (tylko jedno jezioro w województwie pomorskim otrzymało tak dobrą ocenę) oraz dobry stan ppk monitoringu obszarów chronionych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku realizując założenia programowe Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2013-2015, przeprowadził w roku 2015 badania wód przejściowych w obrębie czterech jednolitych części wód (JCWP) oraz siedmiu przybrzeżnych jednolitych części wód. Głównym celem prowadzenia badań w wodach morskich było dostarczenie informacji o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym tych wód, niezbędnych do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Na terenie Powiatu Lęborskiego nie zlokalizowano punktu pomiarowego, dlatego powołano się na dane dla przybrzeżnych jednolitych części wód: Jastrzębia Góra – Rowy oraz Władysławowo – Jastrzębia Góra.

Ostatecznie stan jednolitych części wód powierzchniowych przebadanych w roku 2015 określono jako zły. Szczegółowe wyniki przedstawiono w tabeli.

Tabela 5. Ocena wód przybrzeżnych badanych w roku 2015 w województwie pomorskim charakterystycznych dla Powiatu Lęborskiego

Lp.	Nazwa ocenianej jcw	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan / potencjał ekologiczny	Stan ogólny
1.	Jastrzębia Góra - Rowy	I*	poniżej stanu dobrego	II	dobry	zły
2.	Władysławowo – Jastrzębia Góra	I*	poniżej stanu dobrego	II	-	zły

Źródło: WIOŚ w Gdańsku

* - Zgodnie z definicją Ramowej Dyrektywy Wodnej art. 2 ust. 9 elementy hydromorfologiczne sklasyfikowane dla I klasy czystości wód powierzchniowych muszą odpowiadać całkowicie warunkom fizycznie niezakłóconym działalnością człowieka,

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych, lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe z ciągów komunikacyjnych i obszarów przemysłowych. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

Obciążeniem dla wód mogą być również spływy powierzchniowe z pól. Zagrożenie to jest najbardziej prawdopodobne na obszarach wiejskich, gdzie stosowane mogą być nawozy naturalne. Przy niewłaściwym ich zastosowaniu mogą przedostawać się do rowów melioracyjnych, dalej do wód powierzchniowych powodując ich eutrofizację. Prowadzone są jednak kontrole stosowania nawozów i ich przechowywania, w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania rolnictwa na stan wód.

2.4.1.2. WODY PODZIEMNE

Badania GIOŚ dla wód podziemnych obszaru Powiatu Lęborskiego prowadzone były w latach 2010 i 2012 z uwzględnieniem stanu chemicznego i ilościowego, natomiast pozostałych latach badano stan chemiczny. Brak jest bardziej aktualnych danych, a wszystkie dotychczas przedstawione wskazują na dobry stan chemiczny i ilościowy badanych wód podziemnych JCWPd nr 11. W przypadku JCWPd nr 12 stan ilościowy jest dobry, jednak stan chemiczny w latach 2011, 2013 i 2014 był słaby.

Zgodnie z danymi Inspekcji Ochrony Środowiska i analizy badań z roku 2014 dla JCWPd na 12 nastąpiło przekroczenie wartości progowej dobrego stanu chemicznego wód podziemnych następujących wskaźników: TOC, NH₄, Zn, Fe, K, Na, Al, HCO₃. Lokalna możliwość ascenzji wód słonych z podłoża mezozoicznego, a także intruzje współczesnych wód morskich do przybrzeżnych warstw wodonośnych wywołane eksploatacją mają bardzo ograniczony zasięg. Istnieje jednak tendencja wzrostu stężenia jonu chlorkowego w trakcie zwiększonej eksploatacji ujęć nadmorskich. Geogenicznym zagrożeniem dla jakości wód pierwszego poziomu wodonośnego jest bardzo powolny przepływ wód na obszarze wydmy. Na terenie mierzei rozkład materii organicznej w podłożu osadów holocenów. Wiążą się z tym wysokie stężenia NH₄ i Fe. Lokalnie poziomy wodonośny pozbawione są izolujących osadów słabo przepuszczalnych, w związku z tym ułatwione jest przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu. W pewnym stopniu funkcję sorbującą oraz opóźniającą przesączenie

zanieczyszczeń spełniają utwory organiczne przykrywające znaczną część powierzchni obszaru JCWPd.

Tabela 6. Stan wód podziemnych dla JCWPd obejmujących obszar Powiatu Lęborskiego

Lp.	Nr JCWPd	Rok badań	Stan wód	
			chemiczny	ilościowy
1	11	2010	dobry	dobry
		2011	b.d.	b.d.
		2012	dobry	dobry
		2013	b.d.	b.d.
		2014	b.d.	b.d.
3	12	2010	b.d.	dobry
		2011	słaby	b.d.
		2012	dobry	dobry
		2013	słaby	b.d.
		2014	słaby	b.d.

Źródło: mjwp.gios.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku wraz z Delegaturą w Słupsku przeprowadził w 2015 roku badania wód podziemnych pochodzących z 34 punktów pomiarowych w ramach monitoringu wód podziemnych, który jako element Państwowego Monitoringu Środowiska, ma na celu dostarczanie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmiany oraz sygnalizowanie zagrożeń. Zakres i częstotliwość badań wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 Nr. 258, poz. 1550). Ocenę jakości wód wykonano zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2016 poz. 85). Na terenie Powiatu Lęborskiego 2 punkty pomiarowe:

- w punkcie pomiarowym „Janowice” w gminie Nowa Wieś Lęborska badania prowadzono na ujęciu wiejskim 1 (głębokość 55 m),
- w punkcie pomiarowym „Cewice” w gminie Cewice badania prowadzono na ujęciu wiejskim 2 (głębokość 65 m).

W obu przypadkach stwierdzono dobry stan chemiczny badanych wód podziemnych.

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są również w odniesieniu do istniejącego składowiska odpadów przy Zakładzie Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku.

Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w Czarnówku w 2015 roku monitorowane były za pomocą piezometrów Garczegorze, Czarnówko i Kanin.

Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2013, poz. 523).

Porównując wody podziemne wypływające z terenu składowiska (punkty pomiarowe Czarnówko oraz Kanin) z wodami dopływającymi do składowiska będącymi tłem hydrogeologicznym tego rejonu (piezometr Garczegorze) stwierdzono niewielkie przekształcenia.

Analizując uzyskane wyniki stwierdzono jedynie podwyższoną temperaturę w trzecim kwartale w piezometrze Czarnówko (na odpływie ze składowiska) – IV klasa jakości wód

podziemnych. Pozostałe parametry w analizowanym piezometrze spełniały kryteria dla dobrego stanu chemicznego wód. Większość badanych parametrów zawierała się w I klasie jakości, jedynie cynk we wszystkich seriach pomiarowych występował w II klasie oraz temperatura i miedź w ostatnim kwartale kwalifikowały się do III klasy jakości wód.

W przypadku pozostałych punktów kontrolnych stwierdzono występowanie wód o dobrym stanie chemicznym. Większość parametrów spełniała kryteria dla I klasy jakości. Jedynie w piezometrze Kanin wartości PEW były charakterystyczne we wszystkich seriach pomiarowych dla II klasy jakości. W przypadku piezometru Garczegorze wartości PEW występowały w pierwszym, trzecim i czwartym kwartale na poziomie II klasy jakości. Także zawartości cynku w omawianym piezometrze kwalifikowały się w pierwszym i czwartym kwartale do II klasy jakości a w drugim kwartale zawierały się w klasie III.

Wyniki badań wód odciekowych zestawiono z dopuszczalnymi wartościami wskaźników zanieczyszczenia zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 roku w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. 2006, Nr 136, poz. 964).

W porównaniu do cytowanego powyżej rozporządzenia stwierdzono przekroczenia w zbiorniku odcieków w zakresie azotu amonowego w drugim i czwartym kwartale.

W przypadku zbiornika odcieków nr 2 nie zanotowano przekroczeń badanych parametrów.

Wody podziemne mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność. Stopień zagrożenia wód podziemnych zależy przede wszystkim od:

- stopnia ich izolacji utworami słabo przepuszczalnymi,
- powierzchni terenu,
- obecności ognisk zanieczyszczeń.

Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie Powiatu można wyliczyć:

- komunalne: nielegalne tereny magazynowania odpadów, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe,
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem.

Czynniki, które mogą negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, w tym ujmowanych na cele komunalne, muszą być stale monitorowane, tak aby zapewnić jednostce właściwą jakość wód i eliminować zagrożenia.

2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Powiatu Lęborskiego można zaliczyć:

- obszary użytkowane rolniczo, ogrody działkowe,
- obszary zajmowane pod zabudowę,
- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary związane z eksploatacją kopalini.

Podstawowym źródłem przekształceń gleb Powiatu Lęborskiego jest działalność człowieka związana z rozbudową strefy miejskiej Lęborka i Łeby na cele mieszkalnictwa oraz

działalności gospodarczej. Powoduje to zmianę struktury gleb. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest także rolnicze użytkowanie terenów wiejskich, w tym użytkowanie gleb na terenach ogrodów działkowych. Może ono powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może skutkować poważnymi stratami w środowisku.

2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU

Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020¹, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożenia klimatycznych nie można jednak rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze Powiatu Lęborskiego, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu średniej rocznej temperatury, a tym samym wzrostu okresów upalnych i spadku liczby dni z okresami mroźnymi. Należy liczyć się ze wzrastającą częstością występowania opadów ulewnych.

W przypadku obszaru Powiatu Lęborskiego, w skali lokalnej można mówić o zmianach topoklimatu. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym niezbędne są działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii.

2.4.4. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Zanieczyszczeniami powietrza są wszelkie substancje gazowe, stałe lub ciekłe, które znajdują się w powietrzu atmosferycznym i nie są jego naturalnymi składnikami. Z zanieczyszczaniem powietrza mamy do czynienia również wtedy, gdy emisja do powietrza jego naturalnych składników powoduje zaburzenie, notowanych od wieloleci, stężeń w atmosferze.

Zanieczyszczenia powietrza, ze wszystkich zanieczyszczeń, są najbardziej mobilne i mogą wpływać na dużych obszarach praktycznie na wszystkie elementy środowiska.

1

Charakterystyczne zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzą z następujących źródeł:

- w największym stopniu z sektora energetycznego – paleniska oparte na węglu kamiennym i brunatnym, spalanie tworzywa sztucznych, problem niskiej emisji (emisja powierzchniowa),
- przemysł (emisja punktowa),
- dynamicznie rozwijający się transport samochodowy (emisja liniowa).

Ważnym źródłem zanieczyszczeń jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitör (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Duże ich skupiska tworzą zespoły na obszarze osiedli i dzielnic, w efekcie czego mamy do czynienia z poważnym, lokalnym źródłem zanieczyszczenia powietrza.

Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych. Największym problemem jest jednak spalanie odpadów w paleniskach domowych, zwłaszcza tworzyw sztucznych. W samym Mieście Lęborku problem niskiej emisji jest co roku ograniczany poprzez podłączanie zabudowań do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej, montaż innych źródeł ogrzewania, w tym źródeł energii odnawialnej oraz modernizację budynków, ocieplenia, które mają zmniejszyć zapotrzebowanie na ciepło.

Ilość zanieczyszczeń jaka emitowana jest podczas produkcji ciepła sieciowego jest znacznie niższa, niż gdyby te same nieruchomości, które obecnie odbierają ciepło sieciowe były ogrzewane przy pomocy indywidualnych źródeł.

Powiat Lęborski znajduje się w pomorskiej strefie badania oceny jakości powietrza atmosferycznego. Badania jakości powietrza, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza WIOŚ w Gdańsku.

Zgodnie z klasyfikacją województwa pomorskiego na obszary oceny Powiat Lęborski zaliczono do strefy pomorskiej zawierającej cały obszar województwa z wyłączeniem aglomeracji trójmiejskiej. Na terenie Powiatu badania prowadzono za pomocą 2 stacji pomiarowych automatycznych (w Lęborku i Łebie) oraz jednej manualnej (w Wicku).

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2015 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu i pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy pomorskiej. Dla pyłu PM_{2,5} nie dotrzymano poziomu w przypadku celu długoterminowego (2020r.). Nie został dotrzymany również poziom długoterminowy dla ozonu (2020 r.). W tabeli przedstawiono wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2015 roku.

Tabela 7. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2015 roku

Nazwa strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
	SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
Strefa pomorska	A	A	A	C	A (C1)	A	A	A	A	A	C	A (D2)

Źródło: WIOŚ Gdańsk, Roczna ocena jakości powietrza – raport za 2015 rok

Poniżej przedstawiono oceny stanu czystości powietrza dla stacji Lębork (ul. Malczewskiego) w przekroju ostatnich lat:

- pył PM₁₀ – badania prowadzone metodami referencyjnymi wskazują na zróżnicowany stan czystości powietrza, ocena przedstawia się następująco rok 2012 – zła, rok 2013 – dobra, rok 2014 – zła, rok 2015 – dobra;
- benzo(a)piren – w latach 2012 – 2015 ocena była zła.

Dodatkowo odnotowano przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu biorąc pod uwagę ochronę roślin.

W związku z zanotowanymi przekroczeniami dla całej strefy pomorskiej opracowany został Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015 – 2020 z perspektywą na lata następne określony ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5}, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego (Dz. U. W. P z 2015 r. poz. 4369).

W odniesieniu do jakości powietrza należy odnieść się do monitoringu składowiska odpadów w Czarnówku. W ramach monitoringu składowiska odpadów w Czarnówku w 2015 r. wykonano pomiary procentowej zawartości poszczególnych składników (tlen, dwutlenek węgla, metan) gazu składowiskowego.

W punkcie pomiarowym skład gazu charakteryzuje się wysoką zawartością metanu (od 49,1% do 64,2%), przy niższym udziale dwutlenku węgla (od 30,7% do 34,9%) oraz znikomym udziale tlenu (<0,3%).

Emisję poszczególnych składników gazu dla studni odgazowującej oblicza się na podstawie pomiaru chwilowego przepływu wykonanego anemometrem, zawartości procentowej poszczególnych gazów, średnicy studni odgazowującej, ciśnienia, temperatury oraz wilgotności względnej gazu. Z powodu braku możliwości pomiaru średnicy studni – zamknięta instalacja odgazowująca, pomiar wykonano w króćcu pomiarowym i nie pomierzono emisji poszczególnych składników gazu.

2.4.5. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO I ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI ORAZ POWAŻNYMI AWARIAMI

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów zurbanizowanych.

Najbardziej uciążliwy² dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny. Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego, prowadzona działalność usługowa oraz działalność gospodarcza.

Zgodnie z „Wojewódzkim programem monitoringu środowiska na lata 2013-2015” oraz wytycznymi dostarczonymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku wykonał w roku 2015 pomiary hałasu drogowego w 3 różnych obszarach na terenie województwa pomorskiego.

Pomiary objęły Miasto Lębork - 4 punkty pomiarowe zlokalizowane przy ul. Gdańskiej, ul. Wolności, ul. Armii Krajowej, ul. 1 Armii Wojska Polskiego. Punkty były zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej nr 6. Do określenia wskaźników krótkookresowych dla pory dnia i pory

² zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska - efekt uciążliwy hałasu to negatywne reakcje człowieka bez zauważalnych szkodliwych skutków dla jego zdrowia (taką definicję uciążliwości będzie się również stosować przy ocenie oddziaływań jako uciążliwych w stosunku do innych działań, czy inwestycji)

nocy (wskaźnik LAeq D oraz LAeq N) wykonano pomiary jednodobowe raz w roku w 8 punktach pomiarowych. Wszystkie pomiary wykonane zostały za pomocą automatycznej mobilnej stacji monitoringu hałasu MH-420.

W przypadku wskaźników krótkookresowych (LAeq D, LAeq N) przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wystąpiły w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Lęborka w rejonie ulic Gdańskiej, Armii Krajowej oraz przy ulicy 1 Armii Wojska Polskiego.

Klimat akustyczny kształtowany jest nie tylko przez komunikację, chociaż odgrywa ona największą rolę w tym zakresie, ale także przez działalność gospodarczą. W związku z prowadzoną działalnością źródłami hałasu są również wszelkie punkty gastronomiczne, usługowe, rekreacyjne.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm. Odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

W przypadku wystąpienia awarii Powiat Lęborski oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed jej skutkami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej, działania bezpośrednie z pewnością na prowadzących działalność, która może spowodować awarię, w ustawie określonych jako „prowadzący zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku”. Na terenie Powiatu Lęborskiego nie są zlokalizowane zakłady o zwiększonym ryzyku i o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Ryzyko stanowią jednak funkcjonujące zakłady przemysłowe i produkcyjne czy stacje paliw.

Dodatkowo przez teren Powiatu przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia, które w razie awarii lub innych nieprzewidzianych zdarzeń mogą stać się potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Obecność na terenie analizowanej jednostki gazociągów stwarza także zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe.

Względem istniejącej sieci należy zachować obowiązujące odległości podstawowe lokalizacji obiektów terenowych. Lokalizacja wszelkich obiektów bliżej niż w ustalonych odległościach podstawowych, wymaga uzgodnienia z właściwym zarządcą sieci. Dla gazociągów układanych w ziemi i nad ziemią powinny być wyznaczone, na okres eksploatacji gazociągu, strefy kontrolowane, w obrębie których nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji.

Istotnym problemem jest także oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na stan środowiska przyrodniczego oraz zdrowie ludzi. Na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji jest w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary akredytowanych laboratoriów. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Kolejnym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są także linie energetyczne. W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Powiatu linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku. Dla porównania norma wynosi 1 kV/m dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i 10 kV/m dla miejsc dostępnych dla ludności.

WIOŚ w Gdańsku w latach 2013-2015 w ramach monitoringu środowiska prowadził pomiary pól elektromagnetycznych w wybranych punktach pomiarowych województwa. Badania nie wykazały przekroczeń dopuszczalnej normy wartości pola elektromagnetycznego, która wynosi dla instalacji typu stacja bazowa telefonii 7 V/m (jest to norma natężenia pola określona dla miejsc dostępnych dla ludzi).

2.4.6. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY

Fauna i flora na terenie Powiatu Lęborskiego jest zagrożona przede wszystkim ze względu na dużą antropopresję i ciągły rozwój obszarów miejskich i podmiejskich Lęborka i Łeby.

Do oceny stanu i stopnia zagrożenia fauny i flory mogą służyć takie kryteria jak powierzchnia obszaru, udział konkretnych gatunków czy ich reprezentatywność.

Do ważniejszych zagrożeń dla bytu fauny i flory należą:

- dewastacja poszczególnych komponentów środowiska przez natężony i niezorganizowany ruch turystyczny: rozdeptywanie, zaśmiecanie. Stanowi to zagrożenie dla wielu gatunków roślin i zwierząt oraz niszczenie siedlisk zwierząt.
- zwiększony hałas związany z dużym natężeniem ruchu samochodowego, turystycznego oraz związany z odbywającymi się imprezami masowymi,
- przyspieszony proces synantropizacji (przenikania zwierząt i roślin do środowiska miejskiego i zmiany ich naturalnych przystosowań),
- rozbudowa Powiatu poprzez zwiększenie powierzchni zabudowanych, kosztem zmniejszenia siedlisk roślin i zwierząt.

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie ze strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynnikiem mającym wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów.

W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne, prowadzące do usychania drzew.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednie sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej oraz zagrożenie dla ludności zamieszkałej w pobliżu.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwanego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. W przypadku planowanych prac modernizacyjnych budynków należy pamiętać, że stanowią one potencjalne siedlisko chronionych gatunków ptaków, w tym jerzyka (*Apus apus*), wróbla (*Passer domesticus*), czy też nietoperzy. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków, a w razie występowania chronionych gatunków ptaków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program ochrony środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Powiatu Lęborskiego drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.

Program jest opracowaniem omawiającym aktualną sytuację w Powiecie Lęborskim. Jest dokumentem praktycznym, który powinien służyć w procesie inwestycyjnym samorządu i jednostek gospodarczych na tym terenie. Celem sporządzonego POŚ jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Cele zapisane w projekcie POŚ dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

W przypadku braku realizacji wytycznych Programu dla Powiatu Lęborskiego, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska (przy braku kontroli pewne działania i sytuacje, których obecnie już się nie notuje, mogą ponownie się pojawiać). Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do pogorszenia dobrego stanu środowiska bądź pogłębiania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie:

- jakości wód podziemnych i powierzchniowych na skutek stale zwiększającej się ilości odprowadzanych ścieków komunalnych, przemysłowych, wód opadowych i roztopowych na terenie zlewni,
- jakości powietrza terenów pozostających pod presją oddziaływania ruchu komunikacyjnego na skutek zwiększającej się ilości samochodów, w tym jakości klimatu akustycznego,
- zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną, np. przez nielegalne wysypiska,
- zagrożenia dla mieszkańców na skutek braku inwestycji i działań bieżących dotyczących obszarów zagrożonych podtopieniami.

Jak wynika z analizy założeń dotąd obowiązującego Programu ochrony środowiska i opracowanej dla niego prognozy oddziaływania w roku 2012, stan środowiska uległ znacznej poprawie w wyniku prowadzonych działań i inwestycji zaplanowanych właśnie w POŚ. Prognoza wskazywała obszary, których stan może ulec pogorszeniu na skutek braku realizacji założeń projektu Programu z roku 2012. Powiat Lęborski wdrażał przez kolejne lata obowiązywania dokumentu założone cele co doprowadziło do faktycznej poprawy stanu środowiska, w szczególności jakości powietrza.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, że w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca m.in. konsekwencjami finansowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariacie braku realizacji ustaleń Programu ochrony środowiska, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów POŚ, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie.

Dla przykładu brak realizacji inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacyjnego będzie prowadziło do dalszego pogarszania się klimatu akustycznego i spadku jakości życia na pewnych terenach Powiatu, gdzie funkcjonują jeszcze braki w tym zakresie.

Brak kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami bezpośrednio na terenie nieruchomości, prowadzić będzie do nieprawidłowości w tym zakresie, np. spalania odpadów w paleniskach domowych czy powstawania „dzikich wysypisk”. To w konsekwencji spowoduje trwałe pogorszenie się jakości powietrza atmosferycznego oraz gleb i wód powierzchniowych.

O ile w efekcie długofalowym planowane przedsięwzięcia mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów POŚ. Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów Programu spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu komponentów na niskim poziomie.

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r. poz. 1651 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Powiatu Lęborskiego występują zarówno formy obszarowe, takie jak: Natura 2000, park narodowy, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu, jak i formy indywidualnej ochrony, takie jak np. pomniki przyrody.

Taki stan rzeczy sprawia, że zapisy Programu ochrony środowiska muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z ustawy dotyczące postępowania w przypadku form ochrony przyrody.

Z punktu widzenia ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na inne istniejące problemy. Przeprowadzona analiza uwarunkowań środowiska przyrodniczego pozwala na sformułowanie głównych problemów:

- emisja zanieczyszczeń i hałasu związana z funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych, w związku z dużym ruchem tranzytowym, turystycznym i dużą gęstością zaludnienia, a także rozwiniętą gospodarką;
- możliwość pogorszenia jakości wód skutkująca negatywnymi przekształceniami siedliska dla chronionych gatunków ryb i roślin.

Należy zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenie występujące ze strony przydomowych oczyszczalni ścieków, które w chwili obecnej na terenie Powiatu Lęborskiego występują przede wszystkim na obszarach wiejskich. Należy zwrócić uwagę na parametry techniczne takich instalacji, aby wykluczyć ich nieprawidłowe funkcjonowanie.

W związku z powyższym zapisy działań w ramach harmonogramu realizacji Programu ochrony środowiska powinny zwracać szczególną uwagę na kwestie związane z modernizacją dróg, ochroną zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochroną powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochroną cennych walorów przyrodniczych.

Istotnym problemem w analizie i ocenie projektu Programu w odniesieniu do planowanych działań i uwarunkowań przyrodniczych jest fakt, że na tym etapie planowania trudno jest niejednokrotnie konkretnie określić wszystkie oddziaływania, w szczególności przy braku danych i projektów technicznych poszczególnych przedsięwzięć. Każda inwestycja mogąca zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogąca potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. POŚ, często mimo ogólności swoich zapisów, odnosi się do planowanych inwestycji, a zgodnie z ustawą OOS, przeprowadzenia oceny oddziaływania wymaga również realizacja dopiero planowanych przedsięwzięć mogących znacząco, lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tak więc mimo braków w posiadanej wiedzy z zakresu planowanych inwestycji, na etapie analizowanego projektu dokumentu, zostaną w ogólnym i często teoretycznym zakresie określone oddziaływania planowanych działań w odniesieniu do głównych problemów wymienionych powyżej.

V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Nawiązując do zapisów harmonogramu realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Lęborskiego, w ramach oceny oddziaływania zapisanych w nim celów ekologicznych konieczna jest analiza zadań przewidzianych do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 w rozdziale 4.2. *Strategia ochrony środowiska dla Powiatu Lęborskiego*.

Jak wynika z analizy zestawienia zaplanowanych zadań słabością Programu jest brak skonkretyzowanych projektów i przedsięwzięć. Opracowywany dokument nie jest jednak konkretną koncepcją, raczej określa on ogólne założenia Powiatu i gmin wchodzących w jego skład w zakresie ochrony środowiska, ukierunkowuje politykę zrównoważonego rozwoju tworząc szerokie ramy realizacji poszczególnych zadań w obrębie obszarów interwencji, które zdiagnozowano i wytypowano do dalszej poprawy. Te treści Programu, których słabością jest ich zbyt uogólnienie, określają jednak w zadawalającej wielkości, zakres działań i zadań w przedmiocie ochrony zasobów środowiska.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane techniczne określające skalę przedsięwzięć i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Powiatu, określające ramy zadań planowanych do realizacji na tym terenie.

Bez względu na stopień szczegółowości treści zawartych w projekcie Programu, oceniając jego wpływ na środowisko w aspekcie oddziaływań zarówno pozytywnych, jak i możliwych negatywnych, należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Podsumowując całość Programu, mimo występujących uogólnień, treść projektu tego dokumentu należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska Powiatu oraz jego otoczenia. Realizacja POŚ nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie dokumentu umożliwi natomiast dalszą likwidację i minimalizację ujemnych zmian w środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją.

Realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Dokument nie zawiera sprecyzowanego wykazu inwestycji, które takie oddziaływanie mogłyby spowodować. Należy podkreślić, że podjęte cele do realizacji z założenia mają charakter proekologiczny i mający na celu ochronę środowiska. W przypadku realizacji celów inwestycyjnych polegających np. na budowie instalacji technicznych – wodociągowych, kanalizacyjnych czy gazowych mogą pojawić się czasowe przekształcenia stosunków hydrologicznych, jednak w konsekwencji spowoduje to ochronę wód podziemnych. Z kolei działania polegające na modernizacji ciągów komunikacyjnych czy instalacji urządzeń tłumiących hałas spowodują krótkookresowy wzrost natężenia hałasu, jednak w konsekwencji zmodernizowanie nawierzchni przyczyni się do zminimalizowania hałasu komunikacyjnego. Również w przypadku działań polegających

na ochronie mieszkańców przed zagrożeniem powodziowym możliwe są przekształcenia rzeźby terenu i degradacja pokrywy glebowej. Jednak w konsekwencji nie dojdzie do zalania rozległych terenów mieszkaniowych i rolniczych więc realizacja zadania spowoduje ochronę powierzchni ziemi.

Realizacja ustaleń projektu POŚ będzie wypadkową dotychczasowej presji na środowisko oraz ustaleń zawartych w projekcie Programu, jak i stopnia realizacji tych ustaleń w trakcie obowiązywania dokumentu. Można je ograniczyć lub wyeliminować poprzez podjęcie odpowiednich działań, zgodnie z zapisami projektu POŚ i ustaleniami niniejszej prognozy. Oczywisty jest fakt, że wprowadzanie nowego, bądź zmiana użytkowania terenu lub budowa nowych sieci i obiektów doprowadzi do przeobrażenia aktualnie występujących układów ekologicznych, co jest związane z prowadzeniem każdej działalności w środowisku. Projekt POŚ, na obecnym etapie uzgadniania, aktualnie obowiązujących planach inwestycyjnych i zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje realizacji przedsięwzięć innego typu, innego rodzaju niż funkcjonujące już na danym obszarze.

Dokładne oddziaływanie poszczególnych rodzajów inwestycji, jakie w trakcie obowiązywania niniejszego POŚ, potencjalnie są możliwe do lokalizacji na tym obszarze, będzie przeanalizowane przy sporządzaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli dane przedsięwzięcie będzie tego wymagało.

Przewiduje się możliwość oddziaływania na środowisko przez poszczególne inwestycje prowadzone na przedmiotowym obszarze związane z modernizacją lub budową nowej infrastruktury technicznej czy nowych obiektów budowlanych będących w zasięgu wskazanych terenów, ponieważ każdy nowy obiekt oddziałuje na otoczenie, w stopniu niewielkim, bądź znaczącym. Nie wszystkie jednak oddziaływania mają charakter negatywny dla środowiska.

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, a więc zagrożeniom środowiska polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

Jak już wcześniej wspomniano każde przedsięwzięcie, którego realizacja może negatywnie oddziaływać na środowisko, będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Przedsięwzięcia oraz inwestycje zapisane w Programie stanowią pewien plan władz Powiatu i gmin wchodzących w jego skład co do rozwoju funkcjonalnego obszaru. Wszelkie szczegółowe oceny oddziaływania w stopniu szczegółowym dotyczące inwestycji, będą odbywać się na etapie sporządzania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w którym to zostaną dokładnie przeanalizowane oddziaływania. W prognozie oddziaływania POŚ, odpowiednio do skali opracowania zaznacza się jednak konieczność zwrócenia uwagi na poszczególne elementy.

Ponadto raport oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko będzie musiał analizować oddziaływania skumulowane planowanych i funkcjonujących inwestycji, mając na uwadze ich skumulowany wpływ na środowisko, w tym także na człowieka.

5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszaru Natura 2000, tak więc należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Programu.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji w stosunku do:

a) obszarów Natura 2000 (art. 33 i 36):

- zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami,
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Program ochrony środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych oraz cennych pod względem przyrodniczym na terenie Powiatu. Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne.

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom oraz ich integralności.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym Programu ochrony środowiska mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony, którymi są gatunki i siedliska posiadające odpowiednią reprezentatywność w ramach danego obszaru oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tego obszaru.

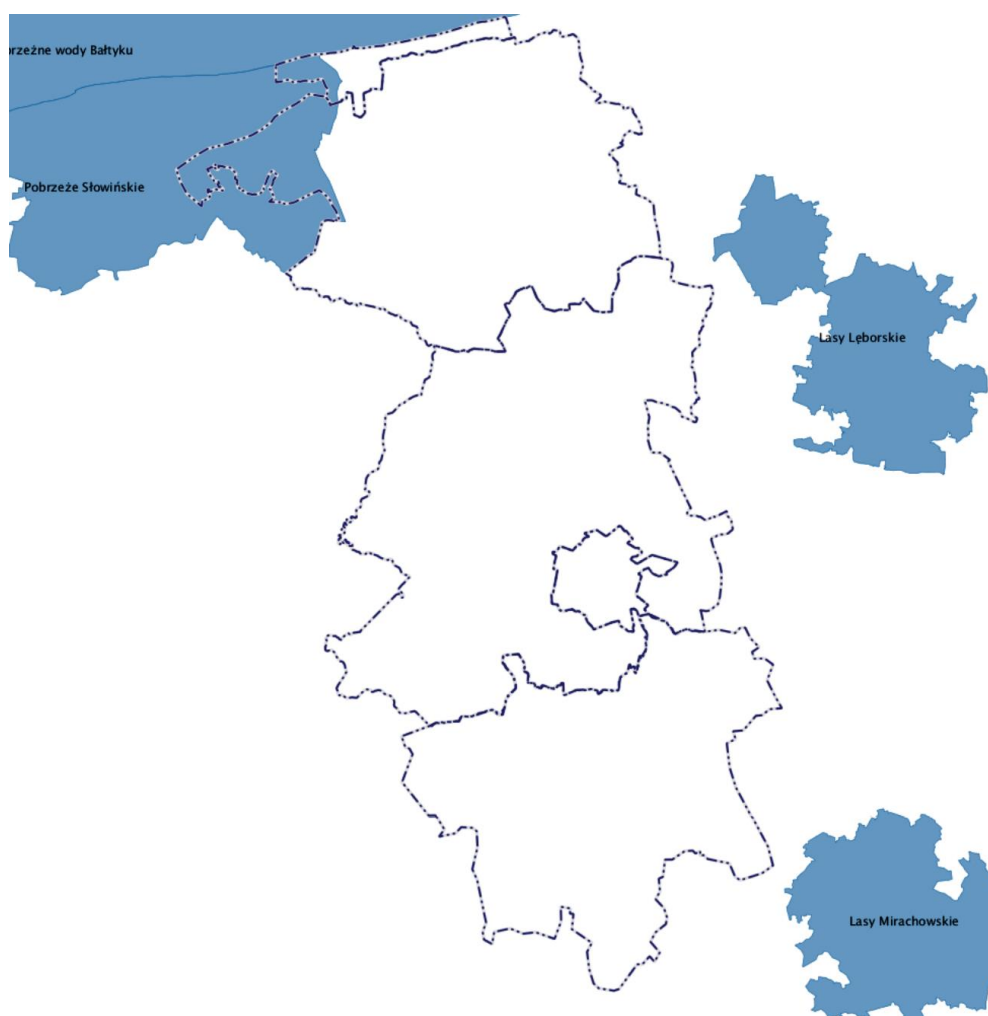
Przy wielu siedliskach pojawiają się podobne zagrożenia, takie jak zanieczyszczenie związkami biogennymi, nieprawidłowo prowadzone melioracje, presja turystyczna, zmiany wilgotności, zmiany klimatu, przenikanie gatunków obcych danemu siedlisku. Program w swoich zapisach ukierunkowuje swój harmonogram realizacji w zakresie ochrony wód, rozbudowy rozdzielczych systemów kanalizacyjnych, edukacji rolników (przy okazji prowadzenia monitoringu osłonowego ujęć wód), poprawy retencji wód na skutek rozbudowy systemu obszarów biologicznie czynnych w tkance miejskiej, ograniczania niskiej emisji i wprowadzania źródeł energii odnawialnej (a także włączenie się w ogólnopolski projekt mający na celu stworzenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu), minimalizowania negatywnego oddziaływania odpadów i właściwego pielęgnowania terenów zielonych i lasów. To wszystko ma na celu zachowanie siedlisk przyrodniczych nie tylko zinwentaryzowanych na terenie Powiatu Lęborskiego, ale również występujących na terenach sąsiednich.

Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Program ochrony środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony gatunków, które są przedmiotem ochrony w ramach obszarów Natura 2000 na terenie Powiatu.

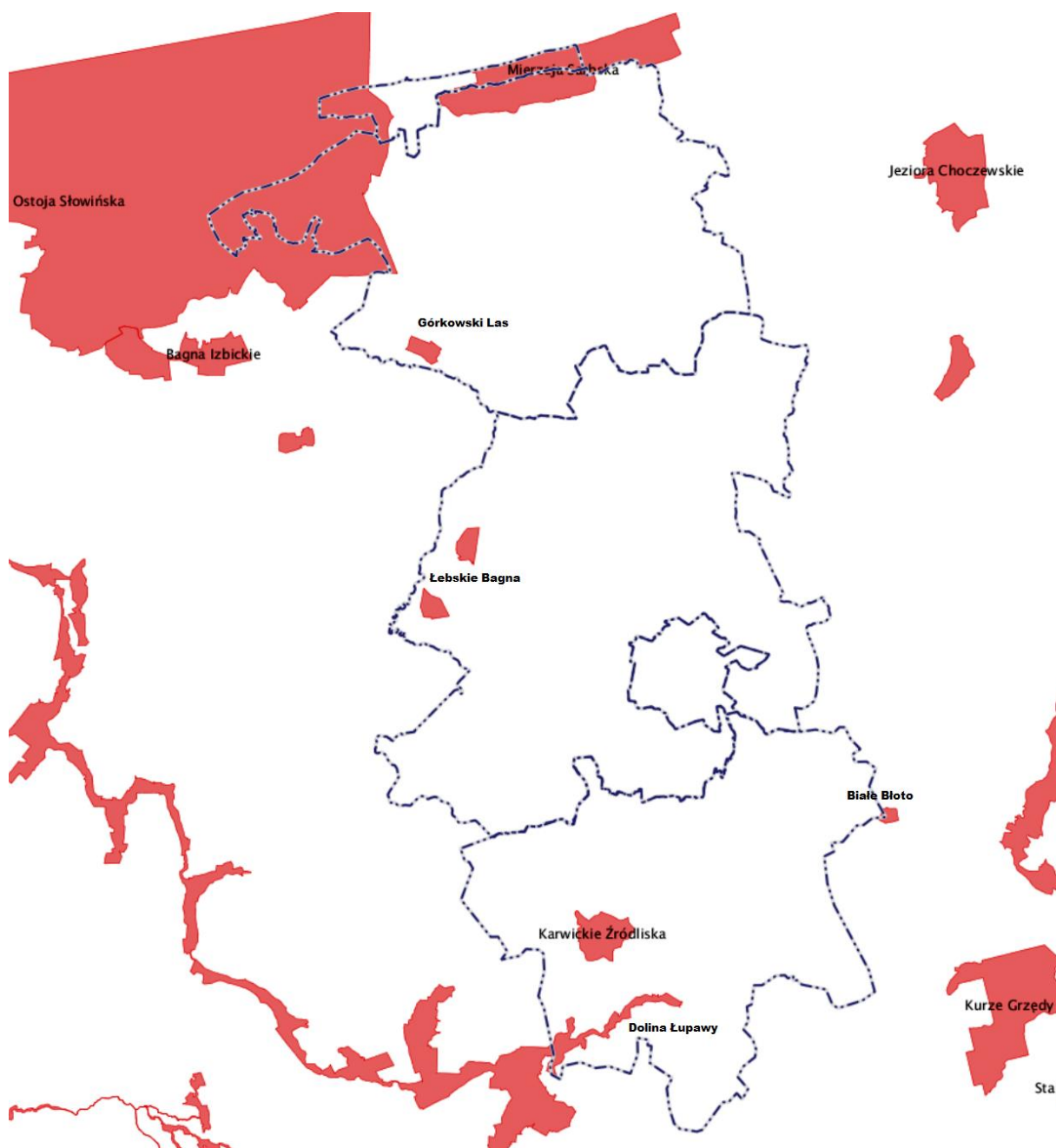
Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska, zamieszcza się schematyczną rycinę z zaznaczeniem tych terenów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Danych takich nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.



Ryc. 6. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl



Ryc. 7. Lokalizacja obszarów NATURA (specjalnych obszarów ochrony) na tle granic gmin Powiatu Łębskiego

Źródło: www.geoservis.gdos.gov.pl

W przypadku obszarów Natura 2000 mogą one być chronione w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Powiatu nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów czynnych biologicznie, na co zwraca się uwagę już na poziomie lokalnego planowania przestrzennego. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków topoklimatycznych. Planowana w POŚ rozbudowa terenów czynnych biologicznie wzmocni ekologiczną stabilność siedlisk, co będzie przeciwdziałać ich fragmentacji. Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów przyrodniczych Powiatu, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji.

Program wskazuje na konieczność ochrony obszarów prawnie chronionych. Niezbędne jest współdziałanie w tym zakresie z innymi jednostkami.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami urządzenia lasu. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem).

Należy podkreślić, że zapisy Programu zapewniają także wymaganą ochronę terenom zieleni urządzonej. Założono ich ochronę i pielęgnację tak, aby spełniały nadal swoje funkcje.

Ze względu na modernizację ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będzie zobowiązany do przeprowadzenia działań kompensacyjnych. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe ze zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne,
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,

- c) ogrodzenia,
- d) pasy zieleni izolacyjnej.

Tereny leśne to jeden z elementów systemu przyrodniczego Powiatu. Ważną część stanowią również tereny nadal użytkowane rolniczo. Elementami łączącymi te wszystkie węzły i korytarze ekologiczne są wszelkiego rodzaju zadrzewienia przydrożne, parkowe. Zwiększają one retencję wody i stanowią siedliska fauny.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego jednostki spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków topoklimatycznych. Chronić należy pozostałe jeszcze tereny łąk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania.

W projekcie POŚ wskazuje się wytyczne do rozwoju infrastruktury energetyki odnawialnej, tak więc zwraca się uwagę na to, aby w przypadku tego typu inwestycji przeprowadzić szczegółową analizę ornitologiczną i zakresu chiropterofauny, co jest zgodne z wymaganiami oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (na etapie raportu). W celu dokładnego rozpoznania liczebności chronionych gatunków należy przeprowadzić inwentaryzację terenową.

Ocenę dotyczącą nietoperzy, czy ptaków wykonywać należy również w przypadku stwierdzenia siedliska tych zwierząt w budynkach przy okazji przeprowadzania termomodernizacji, czy instalacji kolektorów słonecznych. Wszelkie prace należy dostosowywać do terminów lęgowych i migracyjnych zwierząt i ptaków, aby każda inwestycja czy prace budowlane nie powodowały negatywnego oddziaływania na faunę, na siedliska rozrodcze. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków, w tym także jerzyka oraz wróbla. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią. W razie konieczności należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ na odstępstwa od zakazów. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie, tam gdzie jeszcze obszar Powiatu nie został nimi pokryty, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymagania zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska.

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI

Program ochrony środowiska Powiatu Lęborskiego zawiera ogólne zapisy dotyczące:

- modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej i wodno – ściekowej,
- popularyzacji stosowania dla celów grzewczych, w jak najszerszym, dostępnym zakresie niskoemisyjnych nośników energii, w tym energii odnawialnej,

- ochrony i powiększania terenów zielonych oraz ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów Powiatu,
- ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, zabezpieczenia mieszkańcom dostępu do czystej wody.

Zapisy Programu odnoszą się więc tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka lub będzie nadal utrzymywać wysoki stopień jego ochrony. Modernizacja infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, remonty dróg, rozwój źródeł energii odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom Powiatu bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Wraz z rozwojem instalacji na tym obszarze konieczny jest także monitoring środowiska, tak aby zapobiegać oraz wychwytywać w odpowiednim czasie ewentualne zagrożenia jakie te instalacje mogą powodować w środowisku.

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu, zanieczyszczeń wód i powietrza.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych, proponuje się głównie działania kontrolne, monitoring i zachowanie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

W przypadku pól elektromagnetycznych ważne jest tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym liniom energetycznym. Jest to jedynym skutecznym środkiem zabezpieczającym środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem.

Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę. Wzmocniony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć jakim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów, lokalizacji oraz nadzór wykonania.

Teren całej jednostki powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

POŚ nie ogranicza możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców przy zachowaniu obowiązujących norm dla miejsc dostępnych dla ludności.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie czasu, może negatywnie wpływać na jakość środowiska,

powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni, nasadzenia zieleni izolacyjnej. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów, jednak dzięki wyprowadzeniu ruchu poza centrum, na mieszkańców nie będzie oddziaływać w sposób negatywny chociażby ruch tranzytowy.

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w Powiecie Lęborskim jest niskie, ze względu na brak zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii. Obecnie na terenie Powiatu nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji Program, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Zapisy dotyczące modernizacji dróg niewątpliwie wpłyną także na poprawę bezpieczeństwa na drogach.

Zaleca się ograniczenie do minimum zabudowy terenów doliny Łeby. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie doliny rzecznej jako naturalnej strefy buforowej dla podnoszącego się poziomu wód w rzece w czasie roztopów lub nawałnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemyślana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na walory przyrodnicze i nadmorskie położenie obszaru jedną z najważniejszych funkcji Powiatu stała się turystyka i rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się wskaźnik (LAeq), który jest wskaźnikiem dla warunków korzystania ze środowiska. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Obowiązujące normy w tym zakresie zawarte zostały w Obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - główne trasy

ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej. Na drogach krajowych, jak wynika z danych GDDKiA, zwłaszcza wśród zabudowy często obserwuje się lokalne i chwilowe przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Przekroczenia obserwuje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- odciążanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),
- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- zapewnienie odpowiedniej odległości nowych obiektów podlegających ochronie przed hałasem od drogi,
- stosowanie „cichych” nawierzchni poprzez zastosowanie odpowiednich materiałów budowlanych,
- wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),
- strefy ograniczonego użytkowania (wprowadzane, gdy wszystkie środki i metody redukcji hałasu zawiodą).

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływanie należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Powiat Lęborski zlokalizowany jest na obszarze dorzecza Wisły, dla którego opracowano Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów (M.P. 2011 r. Nr 49 poz. 549). W planie tym określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych i podziemnych zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną. Założenia Programu ochrony środowiska nie wpływają na zakłócenie realizacji tych celów. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, natomiast dla silnie zmienionych części wód osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto w celu osiągnięcia tego stanu konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Realizacja działań określonych w harmonogramie POŚ nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu. Celem środowiskowym w stosunku do wód powierzchniowych jest właśnie nie przekraczanie wartości granicznych. Realizacja POŚ nie będzie prowadziła do pogorszenia stanu wód, wszelkie działania inwestycyjne będą tak realizowane, aby nie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z celem środowiskowym dla wód określanych jako naturalne. Zadania inwestycyjno – organizacyjne (budowa kanalizacji, odpowiednia melioracja, kontrola zbiorników bezodpływowych, realizacja Planu Bezpieczeństwa Wody, kompleksowość podejmowanych

działań na różnych szczeblach i w różnych miejscach) mają na celu polepszenie stanu jakości wód, tym bardziej, że na terenie Powiatu jakość wód jest zadowalająca i należy to utrzymać. Jednym z głównych założeń Programu jest więc utrzymanie stanu wód powierzchniowych i realizacja europejskich założeń Dyrektywy przeniesionych do polskiego prawa poprzez Plan gospodarowania wodami, a szerzej, ustawę Prawo wodne. W efekcie długoterminowym, realizacja działań na poziomie Powiatu (ale również gmin okolicznych, wchodzących w granice jednolitych części wód, dalej dorzecza) ma przenieść efekt w postaci poprawy jakości wód, co będzie regularnie monitorowane na poziomie Raportów z realizacji niniejszego POŚ.

Zapisy Programu, planowane działania Powiatu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno - ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru. Przyczynić się do tego ma także realizacja założeń opracowanego Planu Bezpieczeństwa Wody.

Eksplorację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci zwłaszcza na nowo uzbrajanych obszarach wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych. Na terenie Powiatu funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków, które mogą stanowić potencjalny problem w przypadku ich budowy w przyszłości. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Niestety często na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska. Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się

turystyka rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem wód Morza Bałtyckiego, dolin rzecznych o okolicznych zbiorników wodnych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów rzeki oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Zwraca się też uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie melioracji wodnych oraz utrzymania koryta rzeki Łeby i terenów zalewowych.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Programu dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 496 ze zmianami).

5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu jakości powietrza ani obszaru Powiatu, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską w pojedynczych punktach, która miejscowo jest jeszcze problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, a także energooszczędności, będących elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla Polski m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków. Zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków. Rozwój sieci gazowej i ciepłowniczej także pozwoli na zmniejszenie emisji z powierzchniowych źródeł. Zorganizowany system ogrzewania, wykorzystujący nowoczesne technologie oraz zakończony urządzeniami oczyszczającymi spaliny pochodzące ze spalania umożliwia właściwą redukcję zanieczyszczeń.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Takim korytarzem takim jest niewątpliwie rzeka Łeba.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie Powiatu, konieczne jest kontynuowanie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w POŚ inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić ruch na terenie Powiatu i okolic, a tym samym także zmniejszyć emisję

zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli będzie się ona kwalifikować do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem.

Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc nielegalnego składowania odpadów) do stanu zadowalającego, ich rekultywacja, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz.

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Na krajobraz mogą wpłynąć negatywnie działania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska czy zdrowia człowieka. Lokalny krajobraz może zostać zaburzony budową ekranów akustycznych, remontami, posadowieniem nowych anten nadawczych, kolektorów słonecznych. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

Należy dążyć do takiego ustalania lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy (na zasadzie kompromisu pomiędzy racjami inwestorów, a subiektywnymi odczuciami mieszkańców). Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych przez gminy.

5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT

Wprowadzanie ustaleń POŚ nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru. Stąd tak ważne jest utrzymanie korytarzy

przewietrzania na terenie Powiatu poprzez właściwe kształtowanie zabudowy na terenach nadal czynnych biologicznie wzdłuż rzeki.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu.

Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Ze względu na istniejące na terenie Powiatu zabytki oraz cenne walory architektoniczne POŚ zwraca również uwagę na ochronę walorów krajobrazowych. Program ochrony środowiska nie zawiera jednak specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego jednostki (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami).

Planowane działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne.

Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a także szczegółowo określone na poziomie MPZP.

5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE

Program ochrony środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami, lokalny program rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferyczne z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych oraz standardów jakości zasobów przyrodniczych, w tym cieków, co będzie niewątpliwie przyciągać turystów.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdych działaniach inwestycyjnych w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody.

Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków.

Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny Powiatu.

Ustalenia projektu POŚ wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

5.12. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie POŚ jako materiał wyjściowy uwzględniono naturalne predyspozycje środowiska przyrodniczego oraz dostosowano do nich kierunki rozwoju.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne Powiatu.

5.13. ODNIESIENIE DO PROGNOZ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PRZYJĘTYCH JUŻ DOKUMENTÓW POWIĄZANYCH Z PRZEDMIOTOWYM OPRACOWANIEM

Niniejszy prognoza oddziaływania na środowisko opracowana została dla Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025. Ostatni z wymienionych jest kolejnym już dokumentem omawiającym cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie Powiatu Lęborskiego.

Dotychczas obowiązywał w tym zakresie Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 przyjęty Uchwałą Nr XXV/191/2012 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 18 grudnia 2012 roku. Dla wymienionego dokumentu w 2012 roku została opracowana prognoza oddziaływania na środowisko, tj. „Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”. W wymienionej Prognozie przedstawiono przedmiot opracowania, cele i zakres programu, a także powiązania z innymi dokumentami strategicznymi. Najważniejszym jednak celem Prognozy było przedstawienie oddziaływania na środowisko. Stwierdzono, że wdrożenie dotychczas obowiązującego Programu:

- nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska Powiatu,
- przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko,
- nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych,
- nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo,
- negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczało będzie się do etapu realizacji inwestycji, oddziaływania będą krótkotrwałe, odwracalne, o lokalnym charakterze,
- skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego,
- niektóre z przewidzianych w Programie zadań inwestycyjnych (budowa nowych dróg, budowa kanalizacji) będą wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

zawierała również opis zastosowanych metod oceny oddziaływania, a także monitoring skutków realizacji Programu.

Podsumowując, należy stwierdzić, że zapisy wymienione powyżej, w dotychczas obowiązującej dokumentacji, są zbieżne z zapisami niniejszego dokumentu, tj. Prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025. Oba dokumenty zakładają prowadzenie działań mających na celu ochronę i właściwe kształtowanie środowiska. Realizacja założeń obu dokumentów nie spowoduje trwałego negatywnego oddziaływania na środowisko, a występujące krótkotrwale oddziaływania wynikające z prowadzenia działań inwestycyjnych będą odwracalne i lokalne. Całość przewidzianych zadań będzie powodować minimalizację antropopresji na środowisko. Skutki realizacji obu dokumentów nie powodują oddziaływania transgranicznego.

Realizacja zadań przewidzianych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 jest więc kontynuacją zadań dotychczas prowadzonych, co jest konieczne dla poprawy jakości środowiska na obszarze Powiatu Lęborskiego.

VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Ustalenia Programu ochrony środowiska nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego.

Mozna jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Powiat Lęborski, ale również okoliczne gminy, czy powiaty. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej utrzyma dobry stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko w rejonie analizowanej jednostki, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do dalszego ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających Powiat Lęborski terenów.

VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU

W celu wzmocnienia kontroli nad wprowadzaniem zapisów, realizowanie zaplanowanych inwestycji i zmianami środowiska z tego wynikającymi, Powiat Lęborski ma obowiązek cyklicznie oceniać i monitorować skutki realizacji postanowień projektu w odniesieniu do jego wpływu na środowisko.

Zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt 1, lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zmianami) proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego projektu POŚ był przeprowadzany raz na 2 lata,

w powiązaniu z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672 ze zmianami), która mówi o konieczności raportowania co 2 lata realizacji zapisów POŚ.

Weryfikacja istniejącego stanu wykorzystania terenu, eksploatacji sieci i instalacji oraz obiektów, a także opis wpływu przedsięwzięć na otoczenie pozwoli określić i ocenić ewentualne niekorzystne działania na środowisko, a także przewidzieć w jakim kierunku będą zachodzić dalsze zmiany w środowisku.

Analiza jakości poszczególnych komponentów środowiska na terenie Powiatu, powinna być prowadzona, w szczególności, w stosunku do: wód powierzchniowych i podziemnych (aby określić czy właściwie jest rozwijana sieć infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, aby stwierdzić czy jakość wód nadal utrzymuje się na zadowalającym poziomie), powietrza i klimatu akustycznego (w celu określenia jak rozwijają się tereny potencjalnie narażone na emisję hałasu i wysokie natężenie ruchu pojazdów, czy jakość powietrza nie uległa pogorszeniu), gleb oraz roślinności (ocena zagospodarowania terenu, zachowania roślinności i form ochrony przyrody).

Wizję terenową powinno się także wzbogacić o wiedzę z innych dostępnych źródeł. Jako podstawę analizy można wykorzystywać wyniki państwowego monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzonego przez Generalną i Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny, zapisy strategicznych dokumentów powiatowych, wojewódzkich oraz badania prowadzone przez zarządców infrastruktury technicznej. Monitorowanie realizacji Programu powinno obejmować także: analizę i ocenę działań podejmowanych na obszarach wrażliwych i występowania potencjalnych konfliktów.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.



Ryc. 8. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianego dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. Podczas prac przy opracowaniu kolejnego programu na dalsze lata programowania, proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w jednostce i regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Prognozując wpływ POŚ na środowisko przyrodnicze, a w efekcie na rozwój zrównoważony Powiatu, można stwierdzić, że zamieszczone propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe, dość szczegółowe oraz mierzalne, i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji. Zaproponowane zakresy monitoringu: monitoring środowiska, monitoring Programu oraz monitoring odczuć społecznych pozwolą na aktywne zarządzanie tym dokumentem, ich modyfikację i wdrażanie zapisów w odniesieniu do aktualnej sytuacji. Tak więc dokument ten wpłynie pozytywnie na rozwój Powiatu oraz pozwoli na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i realizacji zadań, które będą miały doprowadzić do tego pozytywnego rozwoju.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program ochrony środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Należy jednak pamiętać, że w wyniku realizacji zapisów Programu mogą powstać negatywne oddziaływania, o których mowa była w rozdziale wcześniejszym.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające, ograniczające oraz kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ (działania administracyjne),
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku oraz w przepisach prawnych,
- podejmowanie działań rekomendowanych w POŚ oraz prowadzenie procesów w taki sposób, by finalny efekt podejmowanych działań spełniał rekomendowane przez POŚ wymagania,

- promowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w ochronie środowiska, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- minimalizowanie oddziaływań środowiskowych powodowanych przez instalacje i funkcjonujące zakłady.

Realizacja POŚ dla Powiatu Lęborskiego nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji mogą potencjalnie wymagać podjęcia takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury wodno – ściekowej, komunikacyjnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, standardy budowlane i konstrukcyjne, wykorzystywać najlepszą dostępną technikę funkcjonowania.

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających negatywne oddziaływanie należą w czasie realizacji inwestycji m. in.:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Niemniej na obecnym etapie projektowania ogólnego dokumentu strategicznego POŚ nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt tego dokumentu, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia

w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Projekt Programu sporządzany jest przez organy samorządowe, ale jego opracowanie opiera się także na współpracy i konsultacjach z podmiotami i instytucjami, które działają na terenie Powiatu lub w regionie oraz jednostkami, które zgodnie ze swoimi kompetencjami opiniują lub uzgadniają projekt Programu (Zarząd Województwa). Tak więc w trakcie opracowywania Programu rozważane są alternatywne sposoby rozwiązania kwestii ochrony środowiska na analizowanym terenie, a ostateczna wersja stanowi kompromis pomiędzy zamierzeniami władz jednostki oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi i społeczno – gospodarczymi. Dodatkowo poddany jest również strategicznej ocenie, podczas której mieszkańcy mogą wносить wnioski.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Dlatego przy realizacji nowych inwestycji, to znaczy na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji (wariant 0). Ostatni wariant nie oznacza, że nic się nie zmienia, ponieważ brak realizacji inwestycji może również powodować konsekwencje środowiskowe.

IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I LOKALNYM

9.1. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, do realizacji których Polska jest zobowiązana.

W 1992 r. opracowana została tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*.

Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w zakresie *walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Główne założenia określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego*.

Kolejnym dokumentem wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

Kolejnym unijnym dokumentem mającym znaczenie dla rozwoju państw członkowskich jest unijna strategia **Europa 2020**. Działania podejmowane są w ramach 5 obszarów:

- *zatrudnienie,*
- *badania i rozwój,*
- *zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii,*
- *edukacja,*
- *walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.*

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 nie koliduje w żaden sposób z zapisami dokumentów z zakresu ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym – jest z nimi zgodny.

9.2. DOKUMENTY KRAJOWE

W Polsce podstawowym dokumentem jest **Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016**. Ze względu na to, iż niniejszy projekt POŚ przygotowywany jest na lata 2016-2020, uwzględniono jeszcze w jego założeniach zapisy Polityki ekologicznej państwa. Nawiązując do tej Polityki, Program ochrony środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. *Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych.*
2. *Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.*
3. *Zarządzanie środowiskowe.*
4. *Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.*
5. *Rozwój badań i postęp techniczny.*
6. *Odpowiedzialność za szkody w środowisku.*
7. *Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.*

II. Ochrona zasobów naturalnych:

1. *Ochrona przyrody.*
2. *Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.*
3. *Racjonalne gospodarowanie zasobami wody.*
4. *Ochrona powierzchni ziemi.*
5. *Gospodarowanie zasobami geologicznymi.*

III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

1. *Jakość powietrza.*
2. *Ochrona wód.*
3. *Gospodarka odpadami.*
4. *Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych.*
5. *Substancje chemiczne w środowisku.*

Przechodząc do bardziej sektorowych dokumentów, ważne z punktu widzenia ochrony środowiska Powiatu są projekty związane np. z ochroną klimatu, czy szeroko pojętym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz infrastrukturalnym.

POŚ dla Powiatu Lęborskiego powinien nawiązywać do dokumentu opracowywanego przez Ministerstwo Środowiska dotyczącego projektu „**Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA**”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- *dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,*
- *dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,*
- *ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,*
- *adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,*
- *zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.*

2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- *stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,*
- *organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.*

3. **Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:**

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

4. **Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:**

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (Powiatu i obszary wiejskie),
- miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.

5. **Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:**

- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

6. **Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:**

- zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Natomiast celem **Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SKR)** – „Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo” jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawa jakości życia ludności. Strategia zakłada trzy priorytety:

- **sprawne i efektywne państwo,**
- **konkurencyjna gospodarka,**
- **spójność społeczna i terytorialna.**

Osobnym dokumentem krajowym jest jeszcze **Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)**. Wdrożenie SRT pozwoli:

- **zwiększyć dostępność transportową Polski (łatwiejsze przemieszczanie się różnymi środkami transportu),**
- **poprawić bezpieczeństwo uczestników ruchu i przewożonych towarów,**
- **podnieść efektywność sektora transportowego,**
- **stworzyć nowoczesną, spójną sieć infrastruktury transportowej,**
- **poprawić sposób organizacji i zarządzania systemem transportowym,**
- **ograniczyć negatywny wpływ transportu na środowisko,**
- **zbudować racjonalny model finansowania inwestycji infrastrukturalnych.**

Dokumenty strategiczne wskazują drogę rozwoju dla kraju. Biorąc pod uwagę okres programowania niniejszego projektu POŚ konieczne staje się również odniesienie do **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020**. Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Do głównych priorytetów PO LiŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.**
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.**
- III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.**
- IV. Infrastruktura dla miast.**
- V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.**
- VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w Powiatach.**

- VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.**
- VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.**
- IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.**
- X. Pomoc techniczna.**

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 nie koliduje w żaden sposób z zapisami dokumentów z zakresu ochrony środowiska na szczeblu krajowym – jest z nimi zgodny.

9.3. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Założenia opracowywanego Programu ochrony środowiska powinny opierać się na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska - **Programu ochrony środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**. Cele perspektywiczne mają charakter stałych dążeń i perspektywę osiągnięcia poza rokiem 2020 i zostały określone następująco:

- 1. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.**
- 2. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.**
- 3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.**
- 4. Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i zasobów naturalnych.**

W obszary celów perspektywicznych, spełniających rolę osi priorytetowych wpisano 12 celów średniookresowych przewidzianych do realizacji w latach 2013-2020:

- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych.
- Osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości środowiska, wpływających na warunki zdrowotne.
- Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie.
- Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych.
- Kształtowanie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.
- Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnovazione w procesie rozwoju regionu.
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych.
- Dostosowywanie ekosystemów leśnych do zmian klimatycznych i warunków siedliskowych; przywracanie walorów ekologicznych obszarom rolniczym i ich zachowanie.
- Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia w wodę.
- Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, eliminacja nielegalnego wydobycia oraz zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji.
- Wspieranie wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

- *Rozbudowa efektywnych systemów produkcji i dystrybucji energii oraz ograniczenie niekorzystnych oddziaływań energetyki na środowisko.*

Kolejnym strategicznym dokumentem jest **Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2020**, która stanowi wytyczne dla miejskiej Strategii, nad którą aktualnie prowadzone są prace projektowe w Słupsku. Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań.

Tabela 8. Wykaz celów strategicznych i operacyjnych określonych dla województwa pomorskiego

NOWOCZESNA GOSPODARKA	AKTYWNI MIESZKAŃCY	ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ
Wysoka efektywność przedsiębiorstw	Wysoki poziom zatrudnienia	Sprawny system transportowy
Konkurencyjne szkolnictwo wyższe	Wysoki poziom kapitału społecznego	Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna
Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	Efektywny system edukacji	Dobry stan środowiska
	Lepszy dostęp do usług zdrowotnych	

Źródło: Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2020

Przechodząc do projektów wojewódzkich ukierunkowanych typowo na ochronę środowiska, analizie poddano zapisy w zakresie wdrażania takich dokumentów jak: program ochrony środowiska przed hałasem, program ochrony powietrza, program energetyczny obejmujący energię odnawialną, czy dotyczący rozwoju komunikacji.

Przechodząc do programu związanego z ochroną powietrza, POŚ musi realizować założenia **Programu Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2013-2016 z perspektywą na lata następne, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM 10 oraz benzo(a)pirenu**. Podstawowymi działaniami wskazanymi do realizacji na terenie całej strefy pomorskiej są:

1. *Ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez stworzenie i realizację systemu zachęt do ich likwidacji lub wymiany na niskoemisyjne we wskazanych powiatach i gminach strefy.*
2. *Rozwój sieci gazowych w celu umożliwienia większej liczbie ludności wykorzystania tego niskoemisyjnego paliwa.*
3. *Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” Powiatu ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzanie drzew i krzewów).*
4. *Działania prewencyjne na poziomie wydawania decyzji środowiskowych. Uwzględnianie konieczności ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza szczególnie pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu na etapie wydawania decyzji środowiskowych.*
5. *Kontrola gospodarstw domowych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.*

6. Działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje).

Innym dokumentem, który powinien realizować Powiat Lęborski jest **Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025**. Wytyczne Programu wskazują następujące kierunki działania samego województwa, ale także jednostek samorządu terytorialnego (jst):

1. *Monitorowanie przedsiębiorstw energetycznych,*
2. *Organizacja i wspieranie działań szkoleniowo - informacyjnych oraz działań związanych z planowaniem energetycznym w jst,*
3. *Powołanie instytucji odpowiedzialnej za promowanie i wdrażanie inwestycji energetycznych oraz realizację zadań określonych w ustawie o efektywności energetycznej,*
4. *Wspieranie rozwoju produkcji energii elektrycznej pochodzącej ze skojarzenia,*
5. *Wspieranie działań zmierzających do rozwoju sieci elektroenergetycznej przesyłowej (nowe sieci 400 kV i przebudowa istniejących sieci 220 kV na 400 kV, optymalnie w układzie dwutorowym),*
6. *Wspieranie rozwoju sieci elektroenergetycznej dystrybucyjnej,*
7. *Realizacja nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które muszą charakteryzować się wysoką sprawnością wytwarzania energii, niskimi stratami przesyłu i dystrybucji oraz jak najniższym zapotrzebowaniem na energię po stronie odbiorcy.*

Obowiązujący do roku 2025 Program omawia oraz zakłada również rozwój energetyki odnawialnej.

W zakresie rozwoju komunikacji ważnym dokumentem jest także **Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007-2020**. Strategia rozwoju transportu definiuje cele strategiczne dla transportu w regionie w następujący sposób:

1. *Poprawa dostępności transportowej: zewnętrznej, wewnętrznej, na obszarze metropolii, obszarów turystycznych.*
2. *Poprawa jakości systemu transportowego: poprawa jakości układu oraz stanu ulic i aglomeracji, przebudowa, modernizacja i przekształcenie systemu.*
3. *Zmniejszenie zatłoczenia dróg: wzmocnienie roli transportu publicznego, pełne wykorzystanie infrastruktury kolejowej.*
4. *Integracja systemu transportu: integracja transportu, integracja planów zagospodarowania przestrzennego i planów transportu.*
5. *Poprawa bezpieczeństwa i ochrona środowiska: bezpieczeństwo ruchu drogowego i kolejowego, minimalizacja wpływu infrastruktury transportowej i jej użytkowania na środowisko naturalne.*

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 nie koliduje w żaden sposób z zapisami dokumentów z zakresu ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim – jest z nimi zgodny.

9.4. DOKUMENTY LOKALNE

Opracowywany Program ochrony środowiska dla Powiatu Lęborskiego uwzględnia również zapisy **dotychczas obowiązującego Programu ochrony środowiska**, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju jest ciągłość podejmowanych działań. Program ochrony środowiska Powiatu Lęborskiego z roku 2012

stanowił wytyczne dla opracowywanych dokumentów obejmujących problematykę transportu, energetyki, ograniczenia niskiej emisji, usuwania wyrobów zawierających azbest oraz szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Strategicznym projektem, realizowanym przez Powiat Lęborski jest program usuwania azbestu. Podstawowym celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Lęborskiego” jest:

- doprowadzenie do stopniowego usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Lęborskiego poprzez ich demontaż i utylizację,
- wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na zdrowie ludności,
- wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 nie koliduje w żaden sposób z zapisami dokumentów z zakresu ochrony środowiska na szczeblu powiatowym – jest z nimi zgodny.

Należy podkreślić, że na poziomie gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego opracowano szereg dokumentów z zakresu ochrony środowiska: programy ochrony środowiska, plany aglomeracji kanalizacyjnej, programy usuwania azbestu, plany gospodarki niskoemisyjnej. Są to dokumenty w różny sposób powiązane z Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025, a zapisy wymienionych dokumentów są spójne z zapisami projektu dla którego opracowano niniejszą prognozę.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Dotychczas obowiązującym dokumentem był Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 przyjęty Uchwałą Nr XXV/191/2012 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 18 grudnia 2012 roku.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Powiatu Lęborskiego w zakresie ochrony środowiska. Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Powiatu Lęborskiego, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Programu wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Powiatu, ani jego otoczenia.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny uszczelnione coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem.

Program ochrony środowiska jako działania chroniące środowisko przed wpływem hałasu i pól elektromagnetycznych podaje głównie działania kontrolne, monitoring i zachowanie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia. Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie jednostki wśród głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego wskazać należy emisję nieorganizowaną związaną ze spalaniem paliw w gospodarstwach domowych oraz zanieczyszczenia powstałe w transporcie. Podkreślić należy także zagrożenia płynące z głównie na terenach wiejskich w sposób indywidualny gospodarki ściekowej, oraz rozwiniętego rolnictwa.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Powiatu nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Program ochrony środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem przyrodniczym. Będzie to skutkować poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi analizowany obszar i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obiektom. Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwale przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury wodno –

ściekowej czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców.

Program ochrony środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Programu odnoszą się tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Biorąc pod uwagę lokalizację Powiatu Lęborskiego, nie przewiduje się transgranicznego (w znaczeniu poza granice kraju) oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarza możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Program ochrony środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla samorządu drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Lęborskiego, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska względem już osiągniętego zadowalającego poziomu. Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program ochrony środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w treści tego dokumentu.

Realizacja POŚ nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt POŚ, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie POŚ wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji

w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Powiatu, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania POŚ.

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianych dokumentów na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. W ramach kolejnego dokumentu POŚ opracowanego na kolejny okres programowania proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w Powiecie Lęborskim oraz regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie i programów operacyjnych, a także strategicznych.

Zapisy Programu odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla. Ponadto jest to opracowanie napisane zgodnie z obowiązującym prawem.

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 496 ze zmianami).

OPRACOWANIA I LITERATURA:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Europa 2020,
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku,
- Program ochrony środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2020,
- Program Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2013-2016 z perspektywą na lata następne, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM 10 oraz benzo(a)pirenu,
- Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025,
- Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007-2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Lęborskiego,
- plany i programy opracowane na poziomie gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego	16
Ryc. 2. Lokalizacja obszarów NATURA (specjalnych obszarów ochrony) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego	19
Ryc. 3. Lokalizacja Słowińskiego Parku Narodowego na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego.....	20
Ryc. 4. Lokalizacja rezerwatów przyrody na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego.....	22
Ryc. 5. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego.....	24
Ryc. 6. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego	44
Ryc. 7. Lokalizacja obszarów NATURA (specjalnych obszarów ochrony) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego	45
Ryc. 8. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	57

SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące powierzchni i ludności Powiatu Lęborskiego	9
Tabela 2. Ewidencja rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Lęborskiego	21
Tabela 3. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny	27
Tabela 4. Ocena stanu ekologicznego, chemicznego i ogólnego JCWP jezior na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny za lata 2014 - 2015	28
Tabela 5. Ocena wód przybrzeżnych badanych w roku 2015 w województwie pomorskim charakterystycznych dla Powiatu Lęborskiego	29
Tabela 6. Stan wód podziemnych dla JCWPd obejmujących obszar Powiatu Lęborskiego	30
Tabela 7. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2014 roku	33
Tabela 8. Wykaz celów strategicznych i operacyjnych określonych dla województwa pomorskiego	65